

KARTOTEKA RZADKICH PTAKÓW

Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2018 – gatunki niełęgowe

Tomasz Chodkiewicz, Łukasz Ławicki, Przemysław Wylegała,
Szymon Beuch, Sylwester Aftyka, Paweł Czechowski, Stanisław Czyż,
Piotr Dębowski, Andrzej Dylík, Grzegorz Grygoruk, Krzysztof Jankowski,
Zbigniew Kajzer, Łukasz Matyjasiak, Bartosz Smyk, Marcin Wężyk,
Arkadiusz Sikora

Abstrakt: Pierwszy raport podsumowujący działanie Kartoteki Rzadkich Ptaków w Polsce obejmuje rok 2018 oraz dla wybranych gatunków również dane z lat poprzednich. W raporcie omówiono występowanie 35 rzadkich gatunków niełęgowych. W omawianym okresie odnotowano wysokie lub jak dotąd rekordowe liczby pojawów m.in. bernikli rdzawoszyjej *Branta ruficollis*, gęsiówki egipskiej *Alopochen aegyptiaca*, szcudłaka *Himantopus himantopus*, biegusa morskiego *Calidris maritima*, mewy trójpalczastej *Rissa tridactyla*, zarosłówki *Acrocephalus dumetorum*, świstunki żółtawej *Phylloscopus inornatus* i drozda obroźnego *Turdus torquatus* (poza górami). Na tle danych wieloletnich stwierdzono relatywnie niskie liczebności w przypadku m.in. płatkonoga szydłodziobego *Phalaropus lobatus*, warzęchy *Platalea leucorodia*, „srokosza stepowego” *Lanius excubitor homeyeri* i górniczka *Eremophila alpestris*.

Słowa kluczowe: rzadkie ptaki niełęgowe, rozmieszczenie, liczebność, fenologia, regiony, Polska, raport 2018

Rare Birds Panel in Poland – report of 2018 for non-breeding species. Abstract: The presented first report of the Rare Birds Panel in Poland includes the data from 2018 and, for some species, also the data from previous years. The report presents data on 35 rare non-breeding species. In the discussed period high or maximum numbers were recorded for e.g. the Red-breasted Goose *Branta ruficollis*, Egyptian Goose *Alopochen aegyptiaca*, Black-winged Stilt *Himantopus himantopus*, Purple Sandpiper *Calidris maritima*, Black-legged Kittiwake *Rissa tridactyla*, Blyth’s Reed Warbler *Acrocephalus dumetorum*, Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus* and Ring Ouzel *Turdus torquatus* (outside mountains). On the other hand, the relatively low numbers, compared to long-term data, were recorded for e.g. the Red-necked Phalarope *Phalaropus lobatus*, Eurasian Spoonbill *Platalea leucorodia*, Homeyer’s Grey Great Shrike *Lanius excubitor homeyeri* and Horned Lark *Eremophila alpestris*.

Key words: rare non-breeding species, distribution, abundance, phenology, regions, Poland, report 2018

Raport zawiera pierwsze podsumowanie wyników zgromadzonych w ramach Kartoteki Rzadkich Ptaków (KRP) działającej przy Muzeum i Instytucie Zoologii Polskiej Akademii Nauk (Komisja Faunistyczna & Kartoteka Rzadkich Ptaków 2018). Obejmuje on stwierdzenia 35 rzadkich gatunków niełęgowych pochodzące głównie z roku 2018. Dla 11 gatunków, które w ostatniej dekadzie przestały być weryfikowane przez Komisję Faunistyczną (Stawarczyk et al. 2017, <https://komisjafaunistyczna.pl/>), uwzględniono również starsze stwierdzenia w celu zachowania ciągłości gromadzenia danych. Dodatkowo podsumowano dane o stwierdzeniach w okresie poza lęgowym sprzed roku sprawozdawczego dla drozda obrożnego *Turdus torquatus* (por. Sikora et al. 2015). Pełne listy rejestrowanych taksonów w ramach KRP znajdują się na stronie www.rzadkieptaki.pl. Rzadkie gatunki lęgowe w roku 2018 zostaną omówione w osobnym raporcie (Sikora et al. w druku).

Cele działania KRP są następujące: 1) gromadzenie i weryfikacja stwierdzeń gatunków ptaków rozproszonych w różnych źródłach (np. w bazach regionalnych, ornitho.pl, u obserwatorów ptaków, w publikacjach i raportach), w celu uzyskania jak najbardziej kompletnego obrazu występowania, w tym liczebności i rozmieszczenia, rzadkich, ale niepodlegających weryfikacji KF gatunków w Polsce; 2) publikowanie raportów rocznych w Ornitho Polonica; 3) uzupełnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych kraju, w tym o rzadkich gatunkach lęgowych, w celu m.in. przygotowania wskazań do ich ochrony i podejmowania działań ochronnych; 4) wykorzystanie zweryfikowanych danych w publikacjach, np. monografiach regionalnych, a w dłuższej perspektywie czasu przygotowanie opracowań dotyczących występowania gatunków objętych KRP w skali całego kraju.

Materiał i metody

Materiały do raportu pochodzą z następujących źródeł: 1) kartotek regionalnych (Baza obserwacji Małopolskiego Towarzystwa Ornitologicznego dbPtak, Kartoteka Awifauny Lubelszczyzny, Kartoteka Awifauny Śląska, Kartoteka Mazowiecko-Świętokrzyskiego Towarzystwa Ornitologicznego, Kartoteka Przyrodnicza Towarzystwa Badań i Ochrony Przyrody, Kartoteka Ornitologiczna Ziemi Łódzkiej, Pomorska Kartoteka Ornitologiczna, Warmińsko-Mazurska Kartoteka Ornitologiczna, Wielkopolska Kartoteka Ornitologiczna); 2) portal ornitho.pl (www.ornitho.pl); 3) stron internetowych, np. www.clanga.com i strony regionów ornitologicznych; 4) wyników Monitoringu Ptaków Polski (www.monitoringptakow.gios.gov.pl); 5) publikowanych lub niepublikowanych raportów o rzadkich ptakach dla poszczególnych obszarów; 6) publikacji zawierających informacje o gatunkach rzadkich; 7) danych pochodzących bezpośrednio od obserwatorów.

Dane od obserwatorów i ze stron internetowych zostały zweryfikowane przez koordynatorów odpowiedzialnych za gromadzenie danych w regionach oraz koordynatorów krajowych (tab. 1). W przypadku trudniejszych do identyfikacji taksonów (wykaz na www.rzadkieptaki.pl) wymagana była dokumentacja (foto, fono lub opis).

Dane zestawiono dla 13 regionów. Granice regionów wytyczono w oparciu o siatkę kwadratów 10×10 km w układzie współrzędnych 1992 (rys. 1). Układ ten jest aktualnie stosowany w regionalnych atlasach rozmieszczenia ptaków oraz podczas wyznaczania powierzchni do Monitoringu Ptaków Polski. Podział na regiony przyjęty na potrzeby działania KRP nie oznacza, że we wszystkich przypadkach granice te pokrywają się ściśle z granicami poszczególnych regionów ornitologicznych. Zastosowanie jednolitego systemu pozycjonowania przestrzennego opartego na koordynatach geograficznych i kwadratach 10×10 km (lub ich części w siatce 1×1 km) umożliwia wykorzystanie

Rys. 1. Podział Polski na regiony, dla których raportowane są wyniki zebrane w ramach Kartoteki Rzadkich Ptaków. Przerywaną linią oznaczono granicę wód terytorialnych. Skróty nazw regionów objaśniono w tabeli 1

Fig. 1. The division of Poland into regions for which the results collected and reported as part of the Rare Birds Panel (KRP). A dashed line marks the border of territorial waters. Region names abbreviations explained in table 1

danych do prezentowania informacji o ptakach niezależnie od zmieniających się podziałów administracyjnych, czy nie zawsze bezspornie ustalonych granic regionów ornitologicznych. Łączny obszar kraju, dla którego rejestrowano dane o ptakach lęgowych, wynosi 312 472 km² (wliczono tu wody śródlądowe obejmujące zalewy przybrzeżne).

Natomiast w przypadku gatunków nielegowych do powyższej powierzchni dodano 2041 km² morskich wód wewnętrznych i 8783 km²

Tabela 1. Regiony, dla których zbierane są informacje o rzadkich ptakach w Kartotece Rzadkich Ptaków oraz ich powierzchnia, liczba kwadratów i koordynatorzy. * – oprócz wymienionej części lądowej do Pomorza włączono 10 824 km² morskich wód wewnętrznych i morskich wód terytorialnych

Table 1. Regions for which information is collected on rare birds in the Rare Birds Panel (1) and their area (2), number of squares (3) and coordinators (4). * – in addition to mentioned area Pomorze region includes 10,824 km² of internal sea waters and territorial sea waters

Region (1)	Powierzchnia [km ²] (2)	Liczba kwadratów 10 × 10 km (3)	Koordynatorzy (4)
Dolny Śląsk (DS)	24 708	274	Bartosz Smyk
Górny Śląsk (GS)	11 927	135	Szymon Beuch
Kujawy (KU)	12 517	125	Andrzej Dylík
Lubelszczyzna (LL)	22 567	240	Sylwester Aftyka
Małopolska (MP)	36 794	399	Stanisław Czyż
Mazowsze (MZ)	39 995	404	Łukasz Matyjasiak
Podlasie (PL)	18 672	207	Grzegorz Grygoruk
Pomorze (PM)	46 160*	507	Zbigniew Kajzer
Warmia i Mazury (WM)	23 483	246	Krzysztof Jankowski
Wielkopolska (WP)	35 836	358	Przemysław Wylegała
Ziemia Lubuska (ZL)	11 484	124	Paweł Czechowski
Ziemia Łódzka (LD)	14 520	145	Marcin Wężyk
Ziemia Świętokrzyska (SW)	14 014	140	Piotr Dębowski
Polska	312 677	3 304	Tomasz Chodkiewicz, Łukasz Ławicki, Przemysław Wylegała, Arkadiusz Sikora

morskich wód terytorialnych (GUS 2019), które stanowią część Pomorskiego Regionu Ornitologicznego. Morskie wody terytorialne obejmują obszar w odległości 12 mil morskich od brzegu morskiego (ok. 22,2 km).

Zakres prezentowanych wyników

Gatunki nielegowe uwzględnione w opracowaniu to taksony rzadko spotykane w kraju, których liczba stwierdzeń zwykle nie przekracza 100 rocznie. Dla drozda obrożnego zbierano tylko stwierdzenia dokonane poza górami (dotyczące głównie nielegowego w kraju skandynawskiego podgatunku *Turdus t. torquatus*). Dla poszczególnych gatunków zestawiono liczbę stwierdzeń i liczbę osobników. Jeśli na danym stanowisku dokonano w krótkim okresie kilku obserwacji gatunku, to traktowano je jako jedno stwierdzenie uwzględniając tylko maksymalną liczebność odnotowaną w danym okresie.

Na mapach zaprezentowano sumy osobników odnotowane w analizowanym roku lub okresie w obrębie kwadratów 10 × 10 km. Na wykresach z fenologią pojawów dla danej dekady, przy wielokrotnych obserwacjach danego gatunku na tym samym obszarze uwzględniano tylko obserwację z maksymalną liczebnością.

Skróty użyte w tekście: os. – osobnik/osobniki, stw. – stwierdzenie/stwierdzenia, PN – park narodowy.

Przegląd gatunków

Bernikla obrożna *Branta bernicla bernicla*

W roku 2018 odnotowano 44 stw. i 210 os. (tab. 2). Zdecydowanej większości obserwacji dokonano na wybrzeżu (90%), z czego 21 w rejonie Zatoki Gdańskiej. Zaledwie 2 obserwacje pochodzą z Wielkopolski oraz po jednej z Ziemi Lubuskiej, Ziemi Łódzkiej i Podlasia, co potwierdza rzadkość występowania tego gatunku na śródlądziu (Tomiałojć & Stawarczyk 2003). Bernikla obrożna pojawiała się głównie w trakcie migracji jesiennej, zwłaszcza w październiku (najczęściej w 1. i 3. dek. tego miesiąca). Wiosną stwierdzono ją zaledwie 4 razy. Z okresu zimowego pochodzi tylko jedno stwierdzenie – 1 os. 18.12 k. Witobela pod Poznaniem (K. Karaśkiewicz). Najczęściej obserwowano pojedyncze ptaki lub stadka liczące do 3 os. (65% stw.). Tylko 6 razy odnotowano liczebności powyżej 10 os., w tym największe na zachodnim wybrzeżu: łącznie w ciągu dnia przelot 27 os. (7.10, Pogorzelica, K. Bieńkowski) oraz 25 os. (24.10, Niechorze, M. Barcz i in.).

Tabela 2. Liczba stwierdzeń i osobników bernikli obrożnej *Branta b. bernicla* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 2. The number of records and individuals of the Brent Goose (*ssp. bernicla*) in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
			1/2				1/1	38/203		1/1	2/2	1/1	44/210

Bernikla rdzawoszyja *Branta ruficollis*

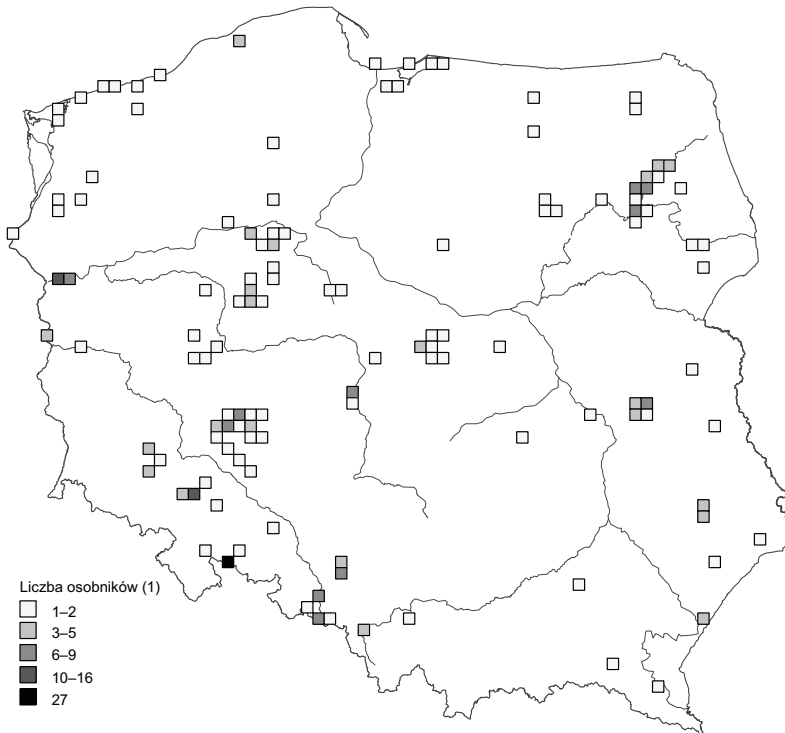
W latach 2012–2018 odnotowano średnio 30 stw. i 43 os. na rok. W tym okresie berniklę rdzawoszyją stwierdzono we wszystkich regionach kraju poza Kujawami i Ziemią

Świętokrzyską (tab. 3, rys. 2). Dominowały stwierdzenia z Dolnego Śląska (łącznie 47; 22%), Podlasia (36; 17%) i Wielkopolski (26; 12%), czyli podobnie jak przed rokiem 2012 (Ławicki & Stawarczyk 2012, Stawarczyk et al. 2017). Większość obserwacji dotyczyła pojedynczych osobników, a największe stada liczyły: 8 os. – 6.11.2017 na zb. Jeziorsko

Tabela 3. Liczba stwierdzeń i osobników bernikli rdzawoszyjej *Branta ruficollis* w regionach ornitologicznych Polski w latach 2012–2018

Table 3. The number of records and individuals of the Red-breasted Goose in ornithological regions in Poland in 2012–2018. (1) – year, (2) – total

Rok (1)	DS	CS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
2012	14/29	3/3		1/1	1/3		1/1	7/10	7/8			1/1		35/56
2013	2/3	2/2			2/3		3/3	1/1	2/2			2/3	2/2	16/19
2014	10/15	5/7		2/3	3/3		1/2	3/7				2/3	5/12	31/52
2015	7/17	2/2		2/3	1/2	1/1	1/2	9/11	1/1		2/2	3/5	2/2	31/48
2016	5/7	3/3		1/1	2/2	2/2	3/3	5/5	4/6		1/1	5/5	2/3	33/38
2017	6/6	2/2		2/10			1/1	11/12			1/1	10/12	4/5	37/49
2018	3/3	4/8		1/1	2/2	3/6	4/4		8/8		1/1	3/3	1/1	30/37
Razem (2)	47/80	21/27		9/19	11/15	6/9	14/16	36/46	22/25		5/5	26/32	16/25	213/299

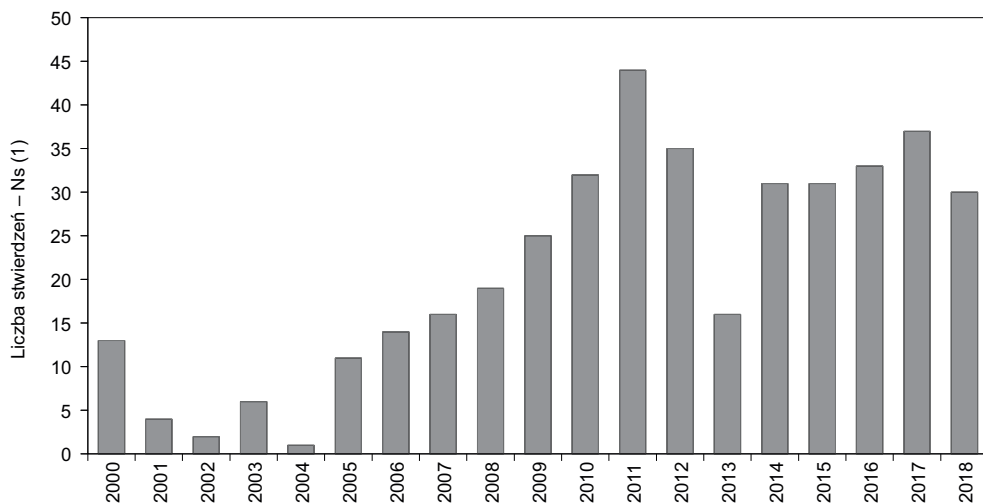
Rys. 2. Rozmieszczenie stwierdzeń i osobników bernikli rdzawoszyjej *Branta ruficollis* w Polsce w latach 2012–2018

Fig. 2. Distribution of records and number of individuals (1) of the Red-breasted Goose in Poland in 2012–2018

(S. Niziński i in.), 7 os. – 2. i 5.02.2012 w Dziewiętlicach k. Nysy (T. Bělka i in.) i po 5 os. – 24.02.2014 na Zb. Mietkowskim (W. Lenkiewicz) oraz 1.02.2014 w Rybojedzku na Ziemi Lubuskiej (P. Czechowski, A. Dubicka). Bernikla rdzawoszyja występowała od

Fot. 1. Bernikla rdzawoszyja *Branta ruficollis*, Przebrno, Pomorze, 21.10.2018 (fot. L. Iwanowski) – Red-breasted Goose, Przebrno, October 2018

Rys. 3. Liczba stwierdzeń bernikli rdzawoszyjej *Branta ruficollis* w Polsce w latach 2000–2018 (dane z lat 2000–2011 na podstawie Stawarczyk et al. 2017)

Fig. 3. The number of records (1) of the Red-breasted Goose in Poland in 2000–2018 (data from 2000–2011 from Stawarczyk et al. 2017)

3. dek. września do 3. dek. kwietnia, ze szczytem pojawów w marcu i listopadzie. Skrajne daty obserwacji pojedynczych osobników: 29.09.2015 w ujściu Wisły (S. Niziński) i 26.04.2015 w Januszkowicach pod Wrocławiem (A. Knychać). W latach 1976–2011 gatunek odnotowano w Polsce 222 razy (ok. 331 os.) (Ławicki & Stawarczyk 2012, Stawarczyk et al. 2017), natomiast w znacznie krótszym okresie w latach 2012–2018 uzyskano podobną liczbę stwierdzeń (rys. 3).

Bernikla kanadyjska *Branta canadensis*

W roku 2018 odnotowano 44 stw., łącznie 2564 os. (tab. 4). Niemal 99% osobników obserwowano na Pomorzu, w tym najliczniej na zajmowanym od wielu lat zimowisku na Żuławach Wiślanych (17.02 – 1860 os. i 10.12 – 420 os.; P. Zieliński, A. Sikora). Drugim istotnym miejscem zimowania tego gatunku na Pomorzu były okolice ujścia Redy, gdzie 14.01 odnotowano 85 os. (M. Ściborski). W głębi łądu spotykana była bardzo rzadko w 9 regionach (od 1 do 6 stw.), w tym najliczniej 11 os. – 17.11 i 1.12 na Pilicy k. Smardzewic pod Tomaszowem Mazowieckim (J. Dukać, M. Wężyk). Większość obserwacji pochodzi z okresu jesienno-zimowego. Jeden z ptaków przebywał od 30.03 do 14.07 na Stawach Raszyńskich na Mazowszu (M. Rejmer).

Tabela 4. Liczba stwierdzeń i osobników bernikli kanadyjskiej *Branta canadensis* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 4. The number of records and individuals of the Canada Goose in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
1/3	3/3		6/21	1/1	1/1	1/1	1/1	24/2526		1/1	5/6		44/2546

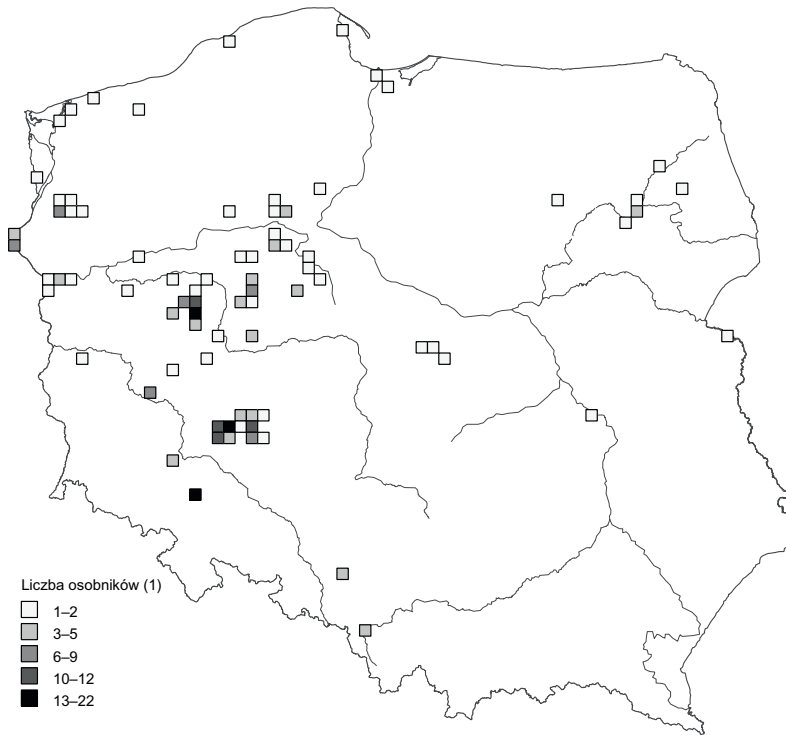
Gęś krótkodzioba *Anser brachyrhynchus*

W roku 2018 została stwierdzona 94 razy (208 os.). Najliczniej była spotykana w Wielkopolsce, gdzie odnotowano ok. 40% wszystkich stwierdzeń i osobników (tab. 5, rys. 4). Najwcześniej stwierdzona 4.10 – 1 os. k. Pogorzeliicy na Pomorzu (A. Staszewski), a najpóźniej 9.05 – 1 os. w PN Ujście Warty (Z. Kajzer). Najczęściej obserwowano 1–3 os., a tylko trzykrotnie stwierdzono stada liczące ponad 10 os.: dwukrotnie w Wielkopolsce – 16 os. 30.03 na Jez. Niepruszewskim pod Poznaniem (B. Nowak) i 11 os. 24.03 na Jez. Bytyńskim k. Szamotuł (P. Szymański) oraz 12 os. k. Osieka na Dolnym Śląsku (W. Lenkiewicz). Dynamika liczebności w roku 2018 zbliżona była do stwierdzonej w latach 1975–2016 na Pomorzu oraz w latach 2007–2017 w Wielkopolsce (Wylegała et al. 2017, Sikora & Kajzer 2018). W okresie jesiennym i zimowym liczebność pozostawała na stałym, lecz niskim poziomie, a wzrost częstości spotkań obserwowano od początku lutego ze szczytem utrzymującym się od połowy lutego do końca marca.

Tabela 5. Liczba stwierdzeń i osobników gęsi krótkodziobej *Anser brachyrhynchus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 5. The number of records and individuals of the Pink-footed Goose in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
13/51	4/6	1/1	2/2			3/3	8/9	19/35			37/92	7/9	94/208

Rys. 4. Rozmieszczenie stwierdzeń i liczba osobników gęsi krótkodziobej *Anser brachyrhynchus* w Polsce w roku 2018

Fig. 4. Distribution of records and number of individuals (1) of the Pink-footed Goose in Poland in 2018

Gęś mała *Anser erythropus*

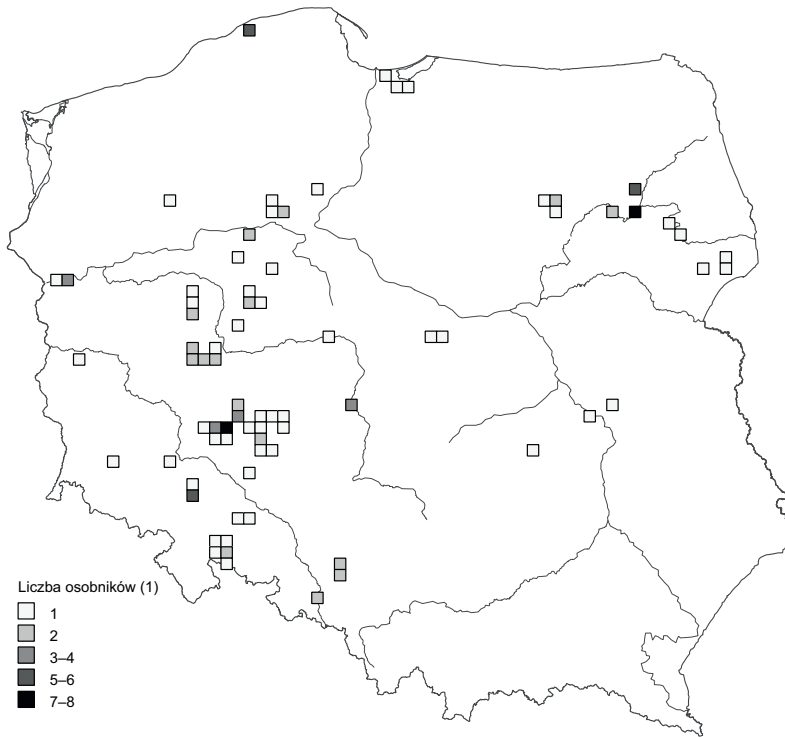
W latach 2015–2018 stwierdzono ją w 9 regionach. Corocznie była widywana na Dolnym Śląsku i w Wielkopolsce, a w pozostałych regionach obserwowana mniej regularnie i w mniejszej liczebności (tab. 6, rys. 5). Łączne liczby stwierdzeń i osobników były w kolejnych latach zbliżone i wahały się w zakresie 11–16 stw. i 17–22 os. Liczniej pojawiała się wiosną (ze szczytem w 2. połowie marca) niż jesienią. Najwcześniej stwierdzona 30.09.2017 – 1 os. na stawach Łęczczok na Górnym Śląsku (M. Buchalik). Przelot

Tabela 6. Liczba stwierdzeń i osobników gęsi małej *Anser erythropus* w regionach ornitologicznych Polski w latach 2015–2018

Table 6. The number of records and individuals of the Lesser White-fronted Goose in ornithological regions in Poland in 2015–2018. (1) – year, (2) – total

Rok (1)	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
2015	6/6	1/1	1/1					3/3	1/1			3/3	1/3	16/18
2016	3/4						2/2	2/2	1/6			6/7	1/1	15/22
2017	5/9											6/9		11/18
2018	5/6	1/1		1/3					1/1			5/5	1/1	14/17
Razem (2)	19/25	2/2	1/1	1/3			2/2	5/5	3/8			20/24	3/5	56/75

Rys. 5. Rozmieszczenie stwierdzeń i osobników gęsi małej *Anser erythropus* w Polsce w latach 2015–2018

Fig. 5. Distribution of records and number of individuals (1) of the Lesser White-fronted Goose in Poland in 2015–2018

Fot. 2. Gęsi małe *Anser erythropus* wraz z gęsiami białoczelnymi *A. albifrons*, jez. Gardno, Pomorze, 1.04.2016 (fot. G. Jędro) – Lesser White-fronted Geese with Greater White-fronted Geese, Gardno lake, April 2016

kończył się w 3. dek. kwietnia, ale ostatnie ptaki widywano jeszcze w maju – najpóźniej 10.05.2017 – 1 os. na stawach w Orońsku pod Radomiem (I. Długosz). Najczęściej obserwowano pojedyncze osobniki (64% stw.). Tylko trzykrotnie stwierdzono stada liczące ponad 3 os.: 6 os. – 28.03–20.04.2016 k. Gardny Wielkiej na Pomorzu – wszystkie te ptaki pochodziły ze szwedzkiego programu zasilenia populacji tego gatunku i zostały wypuszczone w Laponii 8.09.2015 (Hadwiczak et al. 2018), 5 os. – 20.04.2018 k. m. Łoje-Awissa nad Biebrzą (R. Szczęch) oraz 4 os. – 14.10.2017 na stawach w Rudzie Sułowskiej w Dolinie Baryczy (W. Lenkiewicz). W latach 2015–2017 trzy różne ptaki zaopatrzone w nadajniki satelitarne przemieszczały się po zachodniej, centralnej i północnej Polsce (<https://www.blessgans.de/index.php?id=641>).

Gęsiówka egipska *Alopochen aegyptiaca*

Liczba stwierdzeń (120) i osobników (389) niełęgowej odnotowana w roku 2018 jest imponująca, choć część stwierdzeń mogła dotyczyć tych samych osobników przemieszczających się pomiędzy różnymi stanowiskami. Stwierdzona została w 9 regionach (tab. 7); 59% wszystkich stwierdzeń dokonano na Śląsku. Na wschód od Wisły gęsiówka egipska pojawiała się wyjątkowo. Ptaki obserwowane były we wszystkich miesiącach. Największe stada odnotowano zimą: 25 os. – 27.01 w Lubomi k. Wodzisławia Śląskiego (M. Rojek, P. Gajewski) i 17 os. – 11.01 w żwirowni Dwory k. Oświęcimia (J. Betleja). Wzrost populacji, zarówno niełęgowej, jak i łęgowej w zachodniej Polsce (w 2018 odnotowano 8 par; Komisja Faunistyczna 2019, 2020) jest zapewne związany z bardzo liczną i wciąż wzrastającą populacją niemiecką (8000–12 500 par; Gerlach et al. 2019).

Tabela 7. Liczba stwierdzeń i osobników gęsiówki egipskiej *Alopochen aegyptiaca* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 7. The number of records and individuals of the Egyptian Goose in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
35/120	36/122		1/1		14/56	2/2		17/43	4/9	1/1	9/23	1/12	120/389

Kazarka rdzawa *Tadorna ferruginea*

W roku 2018 została stwierdzona 15 razy w 8 regionach (tab. 8), w tym po 3 stw. na Dolnym i Górnym Śląsku oraz na Pomorzu. W sumie odnotowano 21 os., przy czym 73% obserwacji dotyczyło pojedynczych ptaków, w 3 przypadkach obserwowano po 2 os., a raz widziano 4 os. Dwa stwierdzenia z Pomorza dotyczyły prawdopodobnie uciekinierów z lokalnej hodowli. Ptaki wykrywano głównie zimą i wiosną (12 stw.), a 3 obserwacje pochodzą z jesieni. Niektóre osobniki przez dłuższy czas przebywały w tym samym miejscu, np. w Knurowie k. Gliwic pomiędzy 27.08.2017 (W. Miłosz) a 8.03.2018 (W. Nocoń), lub w Spytkowicach w Małopolsce od 2.12.2017 (B. Murzyn) do 16.06.2018 (E. Paprzycka,

Tabela 8. Liczba stwierdzeń i osobników kazarki rdzawej *Tadorna ferruginea* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 8. The number of records and individuals of the Ruddy Shelduck in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
3/4	3/3		1/1		1/1			3/7	2/2		1/1	1/2	15/21

J. Wojtczak). W roku 2018 aż 7 stw. pochodziło z okresu zimowania, tymczasem do roku 2009 odnotowano zimą tylko jeden taki przypadek (Stawarczyk et al. 2017).

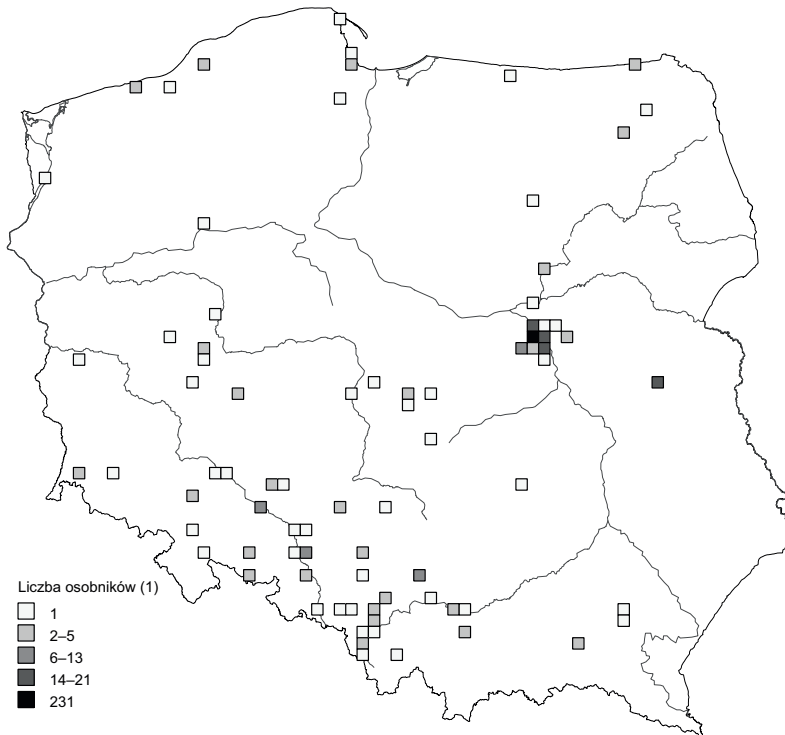
Mandarynka *Aix galericulata*

W roku 2018 zgromadzono informacje o 519 obserwacjach z 10 regionów (obserwacje z leżącego na granicy regionów Radzyna Podlaskiego przyporządkowano do Mazowsza; tab. 9). Zostały one pogrupowane w 105 stwierdzeń. Najliczniej i najczęściej obserwowana była w Łazienkach Królewskich w Warszawie (gdzie występuje populacja lęgowa). W styczniu 2018 w trakcie liczeń w ramach Monitoringu Zimujących Ptaków Wodnych wykryto tam 184 os. (K. Kajzer), przez cały rok regularnie odnotowywano min. kilkadziesiąt ptaków, a w grudniu obserwowano aż 201 os. (M. Rejmer). Większe koncentracje zarejestrowano także w Radzynie Podlaskim (do 21 os.) oraz w Pruszkowie (do 13) i warszawskim Wilanowie (do 12). Poza Mazowszem gatunek nie tworzy tak dużych koncentracji, występuje w rozproszeniu, zwłaszcza w południowo-zachodniej Polsce (rys. 6).

Tabela 9. Liczba stwierdzeń i osobników mandarynki *Aix galericulata* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 9. The number of records and individuals of the Mandarin Duck in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
14/35	20/31		7/8		9/22	33/333		8/12	1/1	4/6	8/11	1/1	105/460

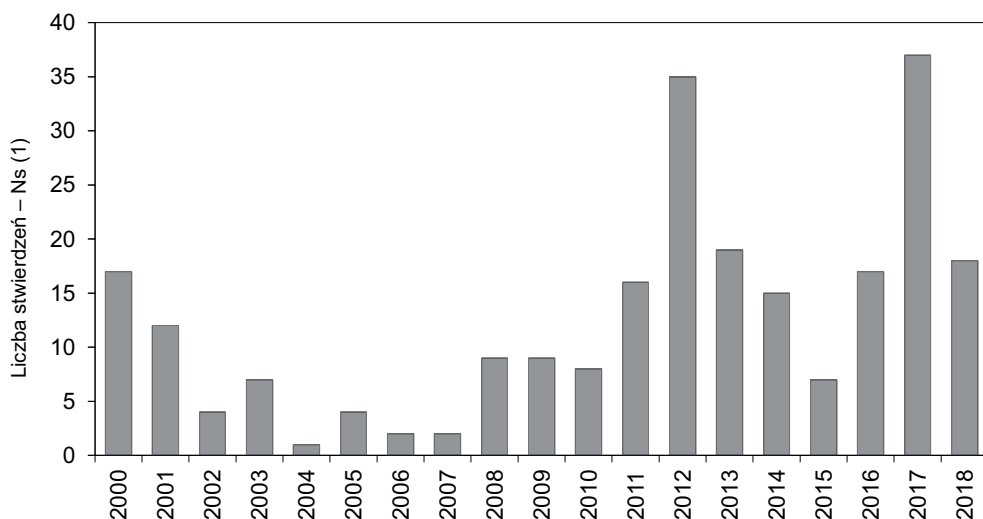

Rys. 6. Rozmieszczenie stwierdzeń i osobników mandarynki *Aix galericulata* w Polsce w roku 2018
Fig. 6. Distribution of records and number of individuals (1) of the Mandarin Duck in Poland in 2018

Mandarynka jest gatunkiem introdukowanym w Europie, który pojawia się w kraju od lat 60. XX w., a pierwsze lęgi były odnotowane w roku 2001 (Stawarczyk et al. 2017). Prawdopodobnie w większości są to ptaki, które uciekają z hodowli, ale część z nich pochodzi również z dyspersji polęgowej krajowej populacji.

Szczudłak *Himantopus himantopus*

Poza stanowiskami lęgowymi, w latach 2013–2018 liczba stwierdzeń w roku wahała się od 7 do 37 (średnia 19), a liczba osobników w zakresie od 11 do 99 (średnia 41). Nalot w roku 2017 był największym w historii (poprzednio 35 stw. zanotowano w roku 2012; Stawarczyk et al. 2017; rys. 7). W omawianym okresie szczudłaki odnotowano we wszystkich regionach kraju poza Kujawami (tab. 10, rys. 8). Najliczniej pojawiały się na Dolnym Śląsku (łącznie 17 stw.), w Małopolsce (16) i na Górnym Śląsku (14). Szczyt prze-

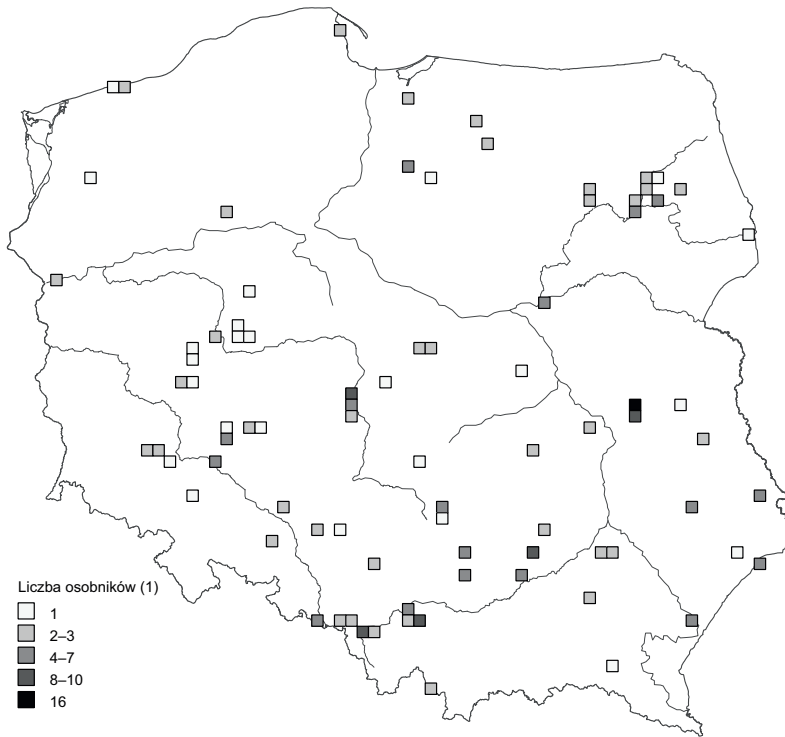
Rys. 7. Liczba stwierdzeń szczudłaka *Himantopus himantopus* w Polsce w latach 2000–2018 (dane z lat 2000–2012 na podstawie Stawarczyk et al. 2017)

Fig. 7. The number of records of the Black-winged Stilt in Poland in 2000–2018 (data from 2000–2012 from Stawarczyk et al. 2017). (1) – number of records

Tabela 10. Liczba stwierdzeń i osobników szczudłaka *Himantopus himantopus* w regionach ornitologicznych Polski w latach 2013–2018

Table 10. The number of records and individuals of the Black-winged Stilt in ornithological regions in Poland in 2013–2018. (1) – year, (2) – total

Rok (1)	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
2013	4/5	3/7			1/5	2/4	2/3	4/8		1/2		2/3		19/37
2014	5/7	2/3		3/4		1/4	2/4	1/1				1/1		15/24
2015	3/5	1/2							2/2		1/2			7/11
2016	1/2	1/1		2/2	2/6	3/5		3/7		1/1	1/5	2/3	1/2	17/34
2017	4/8	4/11		3/12	4/13	4/10	3/10	2/8	3/6	6/16	2/3	1/1	1/1	37/99
2018		3/5		1/2	2/5	6/16		2/2		1/5		3/4		18/39
Razem (2)	17/27	14/29		9/20	9/29	16/39	7/17	12/26	5/8	9/24	4/10	9/12	2/3	113/244

Rys. 8. Rozmieszczenie stwierdzeń i osobników szczydlaka *Himantopus himantopus* w Polsce w latach 2013–2018

Fig. 8. Distribution of records and individuals of the Black-winged Stilt in Poland in 2013–2018. (1) – number of individuals

Fot. 3. Szczydlaki *Himantopus himantopus*, Tropy Elbląskie, Pomorze, 13.05.2017 (fot. T. Kozakiewicz) – Black-winged Stilts, Tropy Elbląskie, May 2017

lotu miał miejsce w kwietniu i maju (71% wszystkich stw.), z największą częstotliwością w 1. i 2. dek. maja (44% wszystkich stw.). Skrajne daty pojawów w omawianym okresie to 9.04.2017 – 2 os. na Stawach Niemodlińskich (J. Stasiak, M. Stajszczyk) i 1–4.10.2015 – 1 os. na stawach Dzwonowo w zachodniej części Pomorza (M. Sołowiej). Dominowały obserwacje 2 os. (41%) i pojedynczych ptaków (35%). Największe stada liczyły 7 os. – 6.05.2017 w Ułężu na Lubelszczyźnie (M. Traciłowska) i 25.05.2017 na zb. Jeziorsko (A. Mańka). W latach 2013–2018 gniazdowało w Polsce od 0 do 10 par (Komisja Faunistyczna 2014–2020, Stawarczyk et al. 2017, www.komisjafaunistyczna.pl), z maksymalną liczebnością w roku 2017, gdy odnotowano rekordowy nalot.

Szablodziób *Recurvirostra avosetta*

W roku 2018 gatunek został stwierdzony w 9 regionach; w 36 stw. odnotowano 103 os. Najliczniej szablodzioby obserwowane były na Pomorzu i Dolnym Śląsku, gdzie łącznie odnotowano 75% stw. (tab. 11). Obserwowany od kwietnia do listopada, najliczniej w 3. dek. kwietnia. Najwcześniejsze i najpóźniejsze stwierdzenia pochodzą ze stawów Radziądź w Dolinie Baryczy: 2.04 – 2 os. oraz 11.11 – 4 os. (W. Lenkiewicz). Obserwowany w zgrupowaniach liczących 1–8 os. Największe stado 8 os. zarejestrowano 6.08 w Dźwirzynie na Pomorzu (Z. Kajzer). Najczęściej obserwowano po 2 os. (13 stw., 36%). Przy większości obserwacji z tą kategorią liczebności nie podano płci ptaków, jednak prawdopodobnie większość stanowiły pary, zwłaszcza, że aż 10 stwierdzeń dokonano w sezonie lęgowym w kwietniu i maju. Mimo tego w roku 2018 stwierdzono w Polsce gniazdowanie tylko 1 pary (Komisja Faunistyczna 2019).

Tabela 11. Liczba stwierdzeń i osobników szablodzioba *Recurvirostra avosetta* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 11. The number of records and individuals of the Pied Avocet in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
8/26	1/2		2/9		1/2	1/2	1/2	19/55	1/2		2/3		36/103

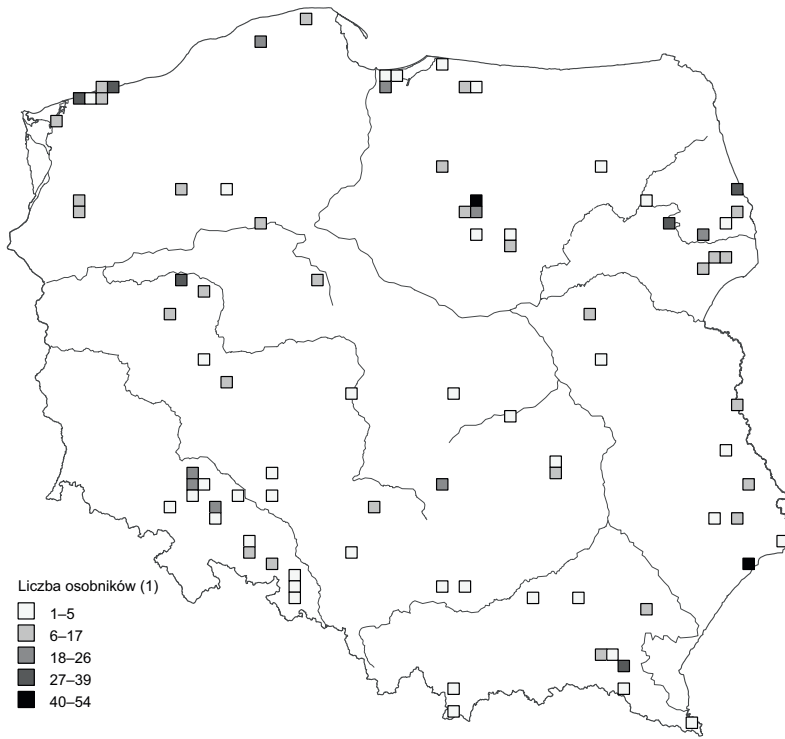
Mornel *Charadrius morinellus*

Roczna liczba stwierdzeń i osobników w Polsce w latach 2015–2018 wahała się w zakresie 24–43 stw. i 112–283 os. W roku 2018 mornel obserwowany był wyraźnie rzadziej (tab. 12). W omawianym okresie stwierdzony został w 11 regionach. Najczęściej

Tabela 12. Liczba stwierdzeń i osobników mornela *Charadrius morinellus* w regionach ornitologicznych Polski w latach 2015–2018

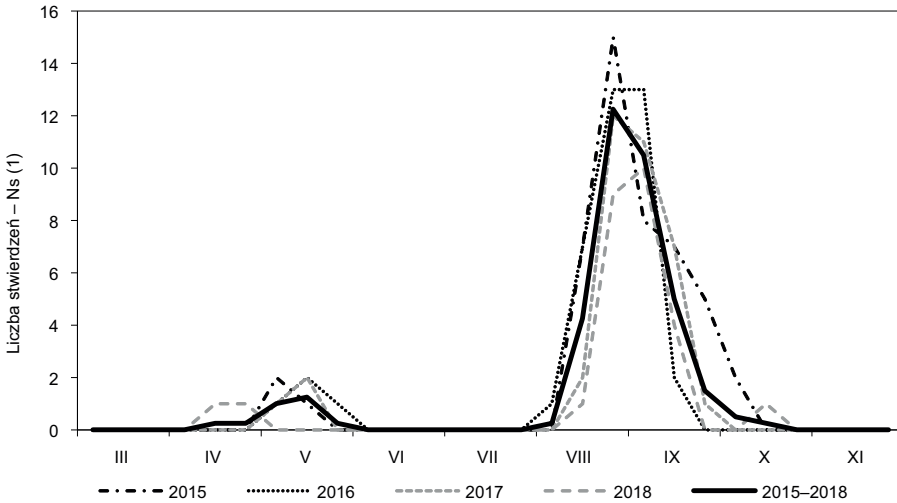
Table 12. The number of records and individuals of the Eurasian Dotterel in ornithological regions in Poland in 2015–2018. (1) – year, (2) – total

Rok (1)	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
2015	9/53	3/5				7/25	3/8	4/32	10/102	2/11		5/47		43/283
2016	4/8	2/6		1/6	2/23	5/19	8/37	6/46	5/38	1/1	4/31			38/215
2017	6/39			2/11	5/54	6/18	7/36	4/26	3/36	1/10	1/4	3/13		38/235
2018	1/17			1/3	3/5	10/13	2/25	1/10	4/15			2/24		24/112
Razem (2)	20/117	5/11		4/20	10/82	28/75	20/106	15/114	22/191	4/22	5/35	10/84		143/845

Rys. 9. Rozmieszczenie stwierdzeń i osobników mornela *Charadrius morinellus* w Polsce w latach 2015–2018

Fig. 9. Distribution of records and number of individuals (1) of the Eurasian Dotterel in Poland in 2015–2018

Rys. 10. Fenologia pojawów mornela *Charadrius morinellus* w Polsce w latach 2015–2018 wraz ze średnią w omawianym okresie

Fig. 10. The phenology of the Eurasian Dotterel in Poland in 2015–2018 and the average for all period. (1) – number of records

i najliczniej był obserwowany na Pomorzu, Dolnym Śląsku, Podlasiu i w Małopolsce (rys. 9). Wiosną pojawiał się bardzo rzadko: zaledwie 11 stw. 40 os. (obserwacje od 20.04 do 22.05). Jesienią obserwowany zdecydowanie liczniej, ale w wąskim przedziale czasowym – 60% stw. dokonano w 3. dek. sierpnia i 1. dek. września (rys. 10). Największe stado obserwowano na Pomorzu 20.08.2015 – 30 os. k. Nowogardka pod Kołobrzegiem (M. Kowalewski).

Biegus morski *Calidris maritima*

Stwierdzono go tylko na wybrzeżu. W roku 2018 w 20 stw. odnotowano 29 os. (tab. 13). We wschodniej części Pomorza dokonano 12 obserwacji (z tego 8 w rejonie Zat. Gdańskiej), a na zachodnim wybrzeżu 8. Biegusy morskie obserwowano tylko jesienią, w dość wąskim przedziale czasowym pomiędzy 24.09 a 4.11. Najczęściej obserwowano pojedyncze osobniki (17 stw.), trzykrotnie widziano po 2 os. oraz jednorazowo 3 i 6 os. Największe stado 6 os. obserwowano 25.10.2018 w Rewie nad Zat. Pucką (D. Koprowska). Rok 2018 był rekordowy dla tego gatunku (Stawarczyk et al. 2017, Komisja Faunistyczna 2017–2019).

Tabela 13. Liczba stwierżeń i osobników biegusa morskiego *Calidris maritima* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 13. The number of records and individuals of the Purple Sandpiper in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
													20/29

Fot. 4. Biegusy morskie *Calidris maritima*, Hel, Pomorze, 24.10.2018 (fot. L. Iwanowski) – Purple Sandpipers, Hel, October 2018

Brodzicz pławny *Tringa stagnatilis*

W roku 2018 odnotowano 40 stw. łącznie 52 os. we wszystkich regionach kraju z wyjątkiem Kujaw (tab. 14). Przeważały stwierdzenia z Pomorza oraz ze wschodniej i południowej Polski. Obserwacje wiosenne stanowiły 43% wszystkich stwierdzeń, pozostałe miały miejsce w miesiącach letnich. Najwcześniej obserwowano 2 ptaki 9.04 w Korniach na Lubelszczyźnie (R. Cymbała), natomiast najpóźniejsze stwierdzenie pochodzi z 6.09 ze zb. Wonieść w Wielkopolsce (W. Michalak). Większość obserwacji (88%) dotyczyła pojedynczych ptaków, rzadziej widywano po 2 os. (11% stw.), a wyjątkowo 3–7 os. przebywało w okresie 12.–18.08 na Stawach Przemkowskich na Dolnym Śląsku (P. Kłodziejczyk i in.).

Tabela 14. Liczba stwierdzeń i osobników brodzicza pławnego *Tringa stagnatilis* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 14. The number of records and individuals of the Marsh Sandpiper in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
1/1	5/5		1/1	4/6	3/4	4/5	5/5	8/9	3/4	2/2	3/3	1/7	40/52

Płatkonóg sztyldzioby *Phalaropus lobatus*

W roku 2018 odnotowano 39 stw. łącznie 48 os. w 10 regionach, w tym najliczniej na Pomorzu, a w głębi lądu na Podlasiu oraz Śląsku (tab. 15). Wszystkie obserwacje dotyczyły 1–2 os. Wiosną odnotowano 9 stw. 10 os. od 19.05 (S. Śliwiński) do 30.06 (D. Dąbrowski), a jesienią 30 stw. 38 os. w okresie od 12.08 (Z. Świacki) do 6.10 (R. Fudalej), w tym większość stwierdzeń w 2. dek. sierpnia oraz 1. i 2. dek. września. Pod koniec ubiegłego wieku najważniejszym miejscem przystankowym dla migrujących płatkonogów sztyldziobych w okresie jesiennym było ujście Wisły (Sikora & Zieliński 2000), gdzie w najlepszych sezonach spotykano zgrupowania 100–150 os. Od kilkunastu lat jego liczebność na tym terenie znacznie się zmniejszyła (Pomorska Kartoteka Ornitologiczna).

Tabela 15. Liczba stwierdzeń i osobników płatkonoga sztyldziobego *Phalaropus lobatus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 15. The number of records and individuals of the Red-necked Phalarope in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
5/6	5/6		1/1	4/4	1/1	1/2	6/7	11/14			3/4	2/3	39/48

Wyrzyk tęposterny *Stercorarius pomarinus*

Odnutowany tylko na wybrzeżu. W roku 2018 dokonano 10 stwierdzeń (łącznie 16 os.; tab. 16), w tym 9 nad Zat. Gdańską i 1 na zachodnim wybrzeżu (24.10 – 2 juv. w Niechorzu; M. Barcz, S. Guentzel). Poza jednym ptakiem z końca czerwca (28.06 w Krynicy Morskiej; A. i S. Janczyszyn), pozostałych 15 os. stwierdzono w ciągu zaledwie czterech dni: we wrześniu (24. i 25.09) i w październiku (24. i 25.10).

Tabela 16. Liczba stwierdzeń i osobników wydrzyka tęposternego *Stercorarius pomarinus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 16. The number of records and individuals of the Pomarine Skua in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
								10/16					10/16

Mewa trójpalczasta *Rissa tridactyla*

W latach 2013–2018 liczba stwierdzeń w roku wahała się od 19 do 54 (średnia 36), a liczba os. w zakresie od 21 do 258 (średnia 85). Największe naloty na wybrzeżu miały miejsce w latach 2013, 2016 i 2017. W omawianym okresie gatunek stwierdzono we wszystkich regionach poza Kujawami (tab. 17). Zdecydowanie dominowały obserwacje z Pomorza (prawie wyłącznie z wybrzeża), które w zależności od roku stanowiły od 63 do 88% wszystkich stwierdzeń. Na śródlądziu mewa trójpalczasta najregularniej pojawiała się na Śląsku. Gatunek stwierdzano we wszystkich miesiącach roku (rys. 11). Najliczniej spotykana jesienią (74% stw. i 83% os.), ze szczytem w październiku i listopadzie. Zwracają uwagę pojedyncze stwierdzenia w czerwcu (4.–6.06.2013 na Zb. Mietkowskim; P. Kołodziejczyk) i lipcu (16.07.2014 w Świnoujściu; Z. Kajzer) oraz 2 w sierpniu. Obserwacje pojedynczych osobników stanowiły 71% stwierdzeń. Podczas jesiennego nalotu na wybrzeżu w dniu 29.10.2017 odnotowano 32 os. w Kołobrzegu-Podczelu (R. Rudzionek), 41 os. w Kątach Rybackich (K. Bolechowski, P. Malczyk, A. Sikora) i 45 os. w Niechorzu (M. Sołowiej, K. Bieńkowski). Łącznie, na wybrzeżu 29. i 30.10.2017 odnotowano przelot 205 os.

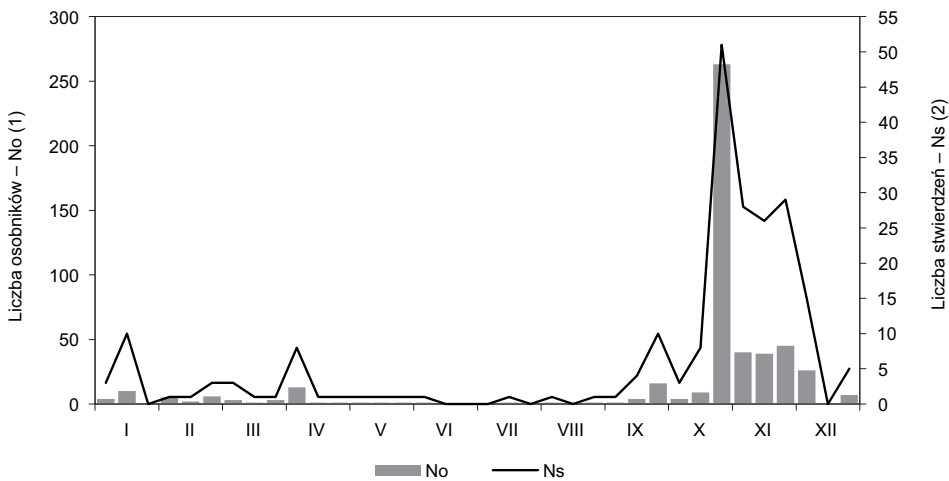

Fot. 5. Mewa trójpalczasta *Rissa tridactyla*, Niechorze, Pomorze, 24.10.2018 (fot. P. Zientek) – *Black-legged Kittiwake*, Niechorze, October 2018

Tabela 17. Liczba stwierdzeń i osobników mewy trójpalczastej *Rissa tridactyla* w regionach ornitologicznych Polski w latach 2013–2018

Table 17. The number of records and individuals of the Black-legged Kittiwake in ornithological regions in Poland in 2013–2018. (1) – year, (2) – total

Rok (1)	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
2013	4/4					1/1	1/1		42/61		1/1	1/1		50/69
2014	1/1	2/2				1/1			12/14	2/2		1/1		19/21
2015		2/2							23/34		1/1			26/37
2016	2/2	1/1		1/1				1/1	32/69		1/1		2/3	40/78
2017	4/4	2/2			2/3	1/3	1/1	2/2	40/241		1/1	1/1		54/258
2018	2/2	1/1		1/1	2/2		2/2	1/1	20/36					29/45
Razem (2)	13/13	8/8		2/2	4/5	3/5	4/4	4/4	169/455	2/2	4/4	3/3	2/3	218/508

Rys. 11. Fenologia pojawów mewy trójpalczastej *Rissa tridactyla* w Polsce w latach 2013–2018

Fig. 11. The phenology of the Black-legged Kittiwake in Poland in 2013–2018. (1) – number of individuals, (2) – number of records

Częstość pojawów mewy trójpalczastej w Polsce jest bardzo zmienna w poszczególnych latach. Przed rokiem 2013 wyższe liczebności niż w raportowanym okresie odnotowano jedynie w latach 1993 i 2012 (Stawarczyk et al. 2017).

Mewa błada *Larus hyperboreus*

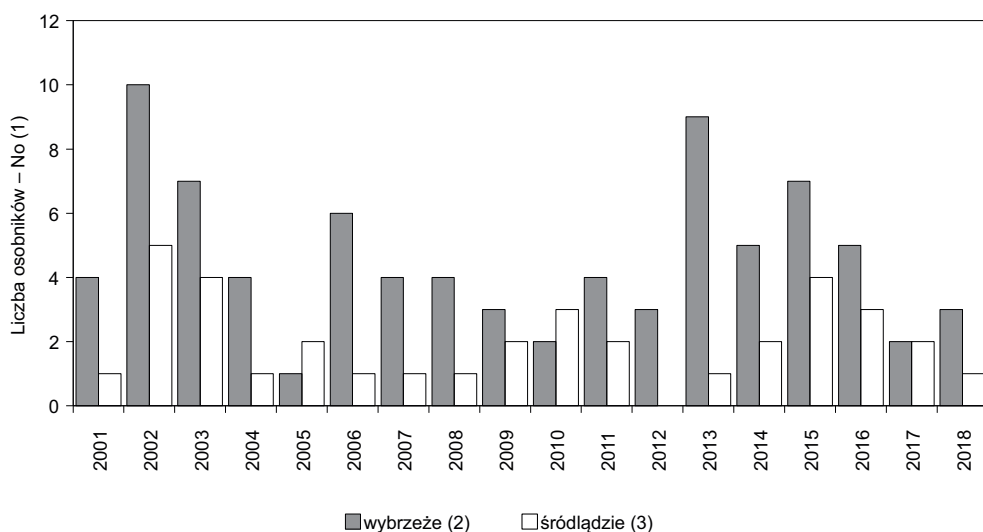
W latach 2010–2018 odnotowano 55 stw. łącznie 58 os. (tab. 18). Stwierdzana corocznie (3–11 os./rok). Regularnie pojawiała się tylko na Pomorzu (głównie na wybrzeżu Bałtyku), gdzie stwierdzono 69% wszystkich odnotowanych ptaków w kraju w tym okresie. Poza Pomorzem obserwowana mniej licznie i nieregularnie w 9 regionach. Obserwacje kwietniowe młodego ptaka na Dolnym Śląsku w roku 2013 dotyczą prawdopodobnie tego samego osobnika, stwierdzonego wcześniej na Górnym Śląsku (Komisja Faunistyczna 2014, Ochmann et al. 2014). Gatunek o powtarzalnym corocznie wzorcu pojawów. Jesienią najwcześniej odnotowany 26.09.2015 w Rowach na Pomorzu (G. Jędro, M. Hadwiczak), a wiosną najpóźniej 2.05.2014 w Helu (Z. Kajzer). W 52 obserwacjach widziano po jednym i w trzech po 2 os.

Tabela 18. Liczba stwierdzeń i osobników mewy bladej *Larus hyperboreus* w regionach ornitologicznych Polski w latach 2010–2018

Table 18. The number of records and individuals of the Glaucous Gull in ornithological regions in Poland in 2010–2018. (1) – year, (2) – total

Rok (1)	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
2010							2/3		2/2					4/5
2011			1/1				1/1		3/4					5/6
2012									3/3					3/3
2013		1/1							8/9					9/10
2014		1/1			1/1				5/5					7/7
2015		1/1					2/2		7/7		1/1			11/11
2016			1/1			1/1			5/5			1/1		8/8
2017				1/1	1/1				2/2					4/4
2018									3/3			1/1		4/4
Razem (2)		3/3	2/2	1/1	2/2	1/1	5/6		38/40		1/1	2/2		55/58

Liczba stwierdzeń mewy bladej w Polsce w ostatnim dwudziestolecu utrzymywała się na stosunkowo niskim poziomie (rys. 12) (Stawarczyk et al. 2017, niniejsze dane) i była wyraźnie niższa niż w latach 1993–1997 (Sikora 2001). Spadek liczby stwierdzeń może być efektem regresu populacji łęgowej, niskiego sukcesu łęgowego oraz łagodniejszych zim i w efekcie zimowania większości ptaków w pobliżu łęgów (Sikora et al. 2017).

Rys. 12. Zmiany liczebności mewy bladej *Larus hyperboreus* w Polsce w latach 2001–2018 (dane z lat 2001–2009 na podstawie Stawarczyk et al. 2017)

Fig. 12. Changes in the number of individuals (1) of the Glaucous Gull in Poland in 2001–2018 (data from 2001–2009 from Stawarczyk et al. 2017). (2) – coastal area, (3) – inland area

Rybitwa popielata *Sterna paradisaea*

Gatunek nieregularnie przelotny na Pomorzu i sporadycznie na śródlądziu (tab. 19). W roku 2018 odnotowano 48 stw. łącznie 60 os. Większość obserwacji (77%) miała miejsce na wybrzeżu, a 11 stw. śródlądowych było rekordową liczbą uzyskaną w jednym roku w kraju (Komisja Faunistyczna 2019). Przelot wiosenny (ok. 17% stw.) objął głównie północną część śródlądzia (Wielkopolska, Kujawy, Warmia, Podlasie), a tylko jedno późnowiosenne stw. pochodziło z wybrzeża (4.06 z Gdańska Świbna, A. Szuksztul). Najwcześniej stwierdzona 21.04 na stawach Występ na Kujawach (D. Kilon). Pozostałe stwierdzenia pochodzą z lata (31%) i jesieni (52%), głównie z wybrzeża. Najpóźniej na śródlądziu widziano ją 26.10 na zb. Topola na Dolnym Śląsku (K. Ostrowski), a na wybrzeżu 3.11 przy ujściu Wisły w Mikoszewie (G. Schneider). Większość obserwacji dotyczyła pojedynczych osobników (86%), rzadziej dwóch ptaków (10%), dokonano też stwierdzenia 3 os. 25.09 w Krynicy Morskiej (A. Janczyszyn) oraz 5 os. 24.09 w Kątach Rybackich (P. Malczyk).

Tabela 19. Liczba stwierdzeń i osobników rybitwy popielatej *Sterna paradisaea* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 19. The number of records and individuals of the Arctic Tern in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
3/4		1/2				1/1	3/3	37/46		1/1	1/1	1/2	48/60

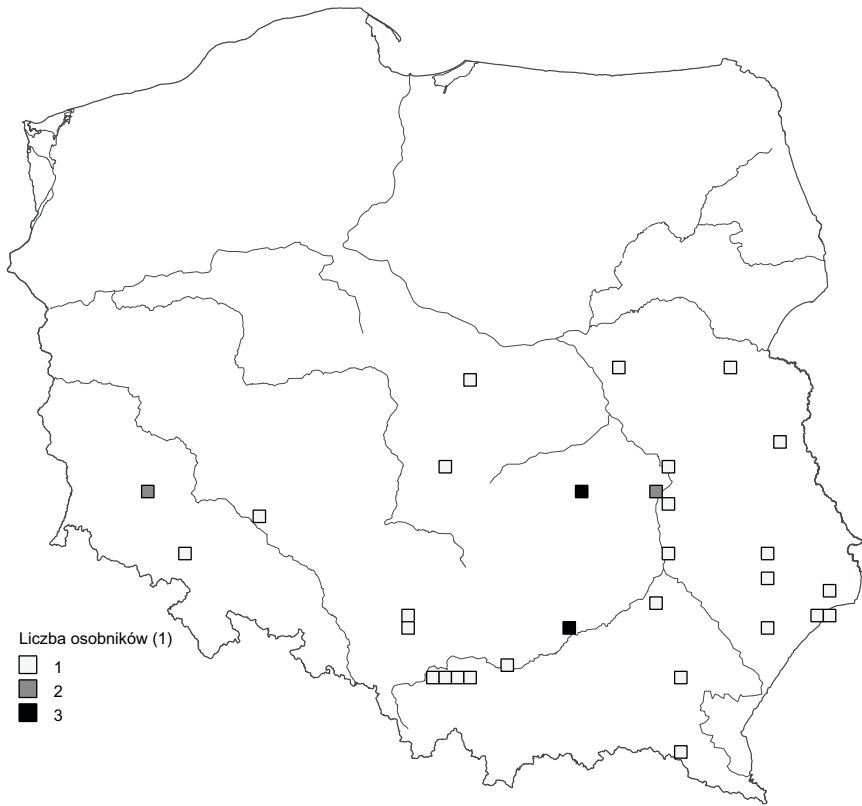
Czapla purpurowa *Ardea purpurea*

W roku 2018 stwierdzona została 32 razy (38 os.). Obserwacje pochodzą z 7 regionów południowej i centralnej Polski (tab. 20). Zwraca uwagę brak stwierdzeń w północnej części kraju (rys. 13). Najliczniej stwierdzono ją we wschodniej Polsce – od Małopolski, przez Lubelszczyznę po Mazowsze. Pojawiała się w okresie od 15.04 (stawy w Borowie w Dolinie Bzury, T. Musiał) do 11.09 (stawy Spytkowice w Małopolsce, P. Malczyk), najliczniej w 2. i 3. dek. sierpnia. Obserwowano z reguły pojedyncze ptaki. Trzykrotnie stwierdzono więcej niż 1 os.: 18.08.2018 – 3 os. na stawach w Górkach w Dolinie Nidy (I. Długosz), po 2 os. – 5.05 na stawach Goliszów k. Legnicy (A. Łużyński i in.) oraz 1. i 7.08 na stawach w Orońsku pod Radomiem (R. Tęcza).

Tabela 20. Liczba stwierdzeń i osobników czapli purpurowej *Ardea purpurea* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 20. The number of records and individuals of the Purple Heron in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
3/4	2/2		2/2	9/9	9/11	6/7			1/3				32/38

Rys. 13. Rozmieszczenie stwierdzeń i osobników czapli purpurowej *Ardea purpurea* w Polsce w roku 2018
Fig. 13. Distribution of records and number of individuals (1) of the Purple Heron in Poland in 2018

Czapla nadobna *Egretta garzetta*

W roku 2018 w 75 stw. odnotowano 144 os. Gatunek stwierdzono w 11 regionach, ale zdecydowanie najliczniejszy był na południu – na Śląsku i w Małopolsce (tab. 21). Wiosną widziana tylko dwukrotnie – najwcześniej 2.04 na stawach w Rudzie Sułowskiej w Dolinie Baryczy (A. Kuźnia). Jesienią liczniej pojawiała się od końca lipca do połowy września ze szczytem w 2. i 3. dek. sierpnia. Ostatnie pojedyncze ptaki widziano 19.10 w Jazowej na Żuławach Wiślanych (B. Więckowska) oraz 22.10 na stawach Radziądź w Dolinie Baryczy (W. Lenkiewicz). Dominowały obserwacje pojedynczych ptaków (66% stw.) lub 2 os. (22%). Wyjątkowo 22.07 obserwowano stado 31 os. na stawach w Budzie Stalowskiej w Małopolsce (P. Kunowski) i było to największe zgrupowanie tego gatunku stwierdzone w Polsce (Stawarczyk et al. 2017).

Tabela 21. Liczba stwierdzeń i osobników czapli nadobnej *Egretta garzetta* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 21. The number of records and individuals of the Little Egret in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
13/17	9/19		2/3	4/4	15/56	12/16	4/7	5/5	7/11		2/4	2/2	75/144

Warzęcha *Platalea leucorodia*

W roku 2018 gatunek ten stwierdzono 6 razy (10 os.). Odnotowano go w 5 regionach na południu i południowym wschodzie kraju (tab. 22). Obserwowano po 2 os. (4 stw.) lub pojedyncze ptaki (2 stw.). Warzęchę obserwowano tylko wiosną, skrajne daty: 26.04 (stawy Niezgodą w Dolinie Baryczy, A. Mielnikow) i 10.06 (stawy Okołowice k. Koniecpola, G. Kaczorowski).

Tabela 22. Liczba stwierdzeń i osobników warzęchy *Platalea leucorodia* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 22. The number of records and individuals of the Eurasian Spoonbill in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
1/2	1/2			1/1	1/2				2/3				6/10

Gadożer *Circaetus gallicus*

Odnotowano 26 stw. w 4 regionach (tab. 23). Najczęściej gadożery widywano na Lubelszczyźnie (17 stw.), głównie w dolinie Bugu lub jej bliskich okolicach oraz na Równinie Bełskiej. Poza Lubelszczyznę odnotowano 7 stw. na Podlasiu oraz po jednym na Mazowszu – 25.05 w Paprotni (M. Rzępała) i Pomorzu – 1.09 w Resku (K. Bieńkowski). Gadożery obserwowano od 2. dek. kwietnia (13.04; R. Cymbała, M. Korniluk) do końca września (29.09; R. Cymbała). Najwięcej (7) obserwacji pochodzi z czerwca.

Tabela 23. Liczba stwierdzeń i osobników gadożera *Circaetus gallicus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 23. The number of records and individuals of the Short-toed Snake Eagle in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
				17/18		1/1	7/7	1/1					26/27

Błotniak stepowy *Circus macrourus*

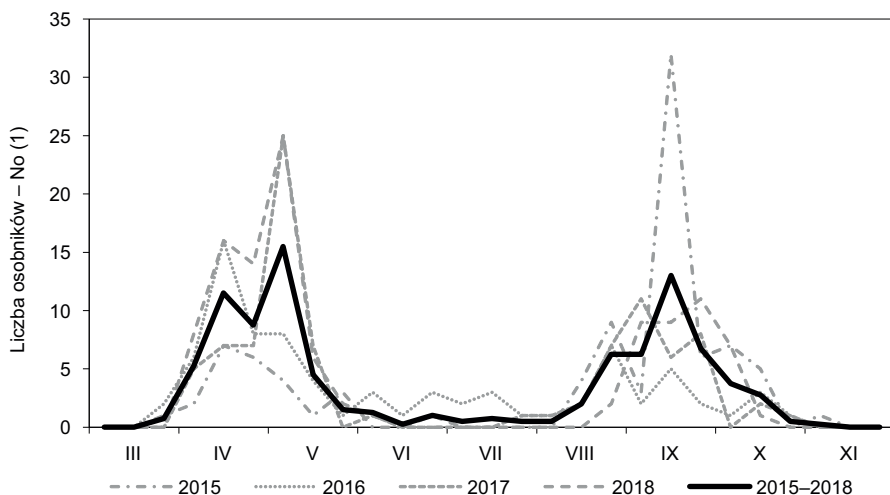
W latach 2015–2018 odnotowano 331 stw. łącznie 363 os. Błotniak stepowy był obserwowany we wszystkich regionach, ale najwięcej obserwacji pochodzi z Pomorza, gdzie w raportowanym okresie zarejestrowano 93 stw. (29%) i 116 os. (32%). Poza Pomorzem

Tabela 24. Liczba stwierdzeń i osobników błotniaka stepowego *Circus macrourus* w regionach ornitologicznych Polski w latach 2015–2018

Table 24. The number of records and individuals of the Pallid Harrier in ornithological regions in Poland in 2015–2018. (1) – year, (2) – total

Rok (1)	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
2015	17/23	5/5			4/5	4/4	4/4	9/9	19/21	7/7	1/1	4/4	5/5	79/88
2016	7/7	7/7	1/1	2/2	5/5	9/10	4/4	8/8	16/19	1/1	6/6	4/4	2/2	72/76
2017	1/1	2/2		2/2	10/10	9/9	13/13	11/11	26/34		5/5	2/2		81/89
2018	8/8	1/1		2/2	9/9	9/9	3/4	18/18	32/42	5/5	5/5	4/4	3/3	99/110
Razem (2)	33/39	15/15	1/1	6/6	28/29	31/32	24/25	46/46	93/116	13/13	17/17	14/14	10/10	331/363

najczęściej widywano go na Podlasiu (14% stwierdzeń), Dolnym Śląsku (11%), w Małopolsce (9%) oraz na Lubelszczyźnie (8%) (tab. 24). Pierwsze pojawiały się dorosłe samce: 29.03.2015 – Bystra na Żuławach Wiślanych (P. Zieliński) i 29.03.2016 – Rumoka na Mazowszu (E. Nieznańska). Najpóźniejsze stwierdzenie jesienne ptaka młodego odnotowano 8.11.2015 k. Dobrego Miasta na Warmii (K. Jankowski). Szczyt wiosennego przelotu miał miejsce między 2. dek. kwietnia a 1. dek. maja, a jesienią najczęściej obserwowany w 2. dek. września (rys. 14). Większość obserwacji dotyczyła ptaków widzianych przez 1 dzień (95%), a pozostałe ptaki obserwowano 2–47 dni. Dominowały stwierdzenia pojedynczych os. (92%), a w 23 przypadkach obserwowano 2–3 os. Na uwagę zasługuje obserwacja 5 imm. 3.05.2017 w Kuźnicy na Płw. Helskim (Z. Kajzer).

Rys. 14. Fenologia pojawów błotniaka stepowego *Circus macrourus* w Polsce w latach 2015–2018 wraz ze średnią w omawianym okresie

Fig. 14. The phenology of the Pallid Harrier in Poland in 2015–2018 and the average for all period. (1) – number of individuals

Kurhannik *Buteo rufinus*

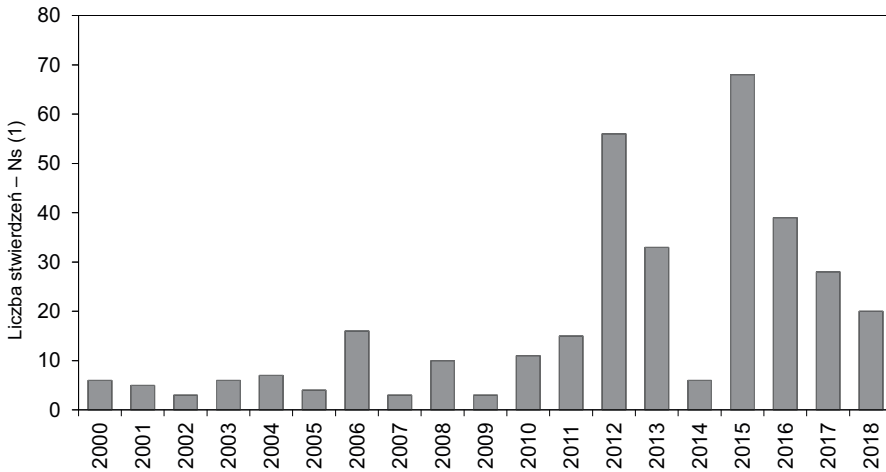
W latach 2016–2018 był stwierdzany prawie w całym kraju, ale corocznie występował jedynie w 6 regionach południowej i wschodniej Polski (tab. 25). Łączna liczba stwierdzeń oraz osobników zmniejszała się w 3 kolejnych latach (rys. 15). Pojawiał się we wszystkich miesiącach roku poza lutym i listopadem. Wiosną najwcześniej widziano po-

Tabela 25. Liczba stwierdzeń i osobników kurhannika *Buteo rufinus* w regionach ornitologicznych Polski w latach 2016–2018

Table 25. The number of records and individuals of the Long-legged Buzzard in ornithological regions in Poland in 2016–2018. (1) – year, (2) – total

Rok (1)	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
2016	3/3	7/7		1/1	7/7	11/11	2/2	3/3		3/4	1/1	1/1		39/40
2017	1/1	1/1			8/9	10/13	1/1	1/1	1/1	3/3	2/2			28/32
2018	1/1			2/2	5/5	1/1	5/5	4/4		1/2			1/1	20/21
Razem (2)	5/5	8/8		3/3	20/21	22/25	8/8	8/8	1/1	7/9	3/3	1/1	1/1	87/93

Rys. 15. Zmiany liczebności kurhannika *Buteo rufinus* w Polsce w latach 2000–2018 (dane z lat 2000–2015 na podstawie Stawarczyk et al. 2017)

Fig. 15. Changes in the number of records (1) of the Long-legged Buzzard in Poland in 2000–2018 (data from 2000–2015 from Stawarczyk et al. 2017)

jedynczego ptaka 26.04.2016 w Strękowej Górze na Podlasiu (M. Adamowicz), potem w maju odnotowany zaledwie 5 razy. W czerwcu–sierpniu liczba stwierdzeń stopniowo wzrastała i najwięcej obserwacji odnotowano w 2. i 3. dek. sierpnia (37% stw.). Od września do początku października liczebność kurhannika wyraźnie spadała i ostatniego ptaka widziano 7.10.2018 k. Szopinka na Lubelszczyźnie (M. Gałan). Zimą odnotowano go dwukrotnie na Śląsku: 20.01.2017 widziano dorosłego ptaka w Opolu-Winowie (T. Tańczuk, M. Zawadzki), a w okresie 14.–18.12.2018 pierwszorocznego osobnika w Paździornie k. Wrocławia (K. Żarkowski i in.).

Fot. 6. Kurhannik *Buteo rufinus*, Kobło, Lubelszczyzna, 22.08.2018 (fot. S. Śliwiński) – Long-legged Buzzard, Kobło, August 2018

Kraska *Coracias garrulus*

W roku 2018 odnotowano zaledwie 3 stwierdzenia najprawdopodobniej nielegowych osobników tego gatunku (tab. 26): 18.05 widziano jednego ptaka w Sieklukach na Podlasiu (R. Szczęch), w dniach 4.–24.05 obserwowano parę pod Przeworskiem na Podkarpaciu (M. Szyszka i in.), a 16.08 młodego ptaka widziano w Chodywańcach na Lubelszczyźnie (D. Światała, R. Zbroński). Obserwacja z Podlasia dotyczy samotnego ptaka powracającego w to miejsce już 4.–5. sezon z rzędu. Był to prawdopodobnie ostatni osobnik z wymarłej populacji podlaskiej. Ostatni pewny lęg w tym regionie odnotowano w roku 2012. Gatunek wykazujący drastyczny spadek liczebności populacji lęgowej w kraju (Chylarecki et al. 2018). Obserwacje kraski poza Kurpiami, które skupiają obecnie niemal całą krajową populację lęgową, należą do wyjątkowych.

Tabela 26. Liczba stwierdzeń i osobników kraski *Coracias garrulus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 26. The number of records and individuals of the European Roller in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
				1/1	1/2		1/1						3/4

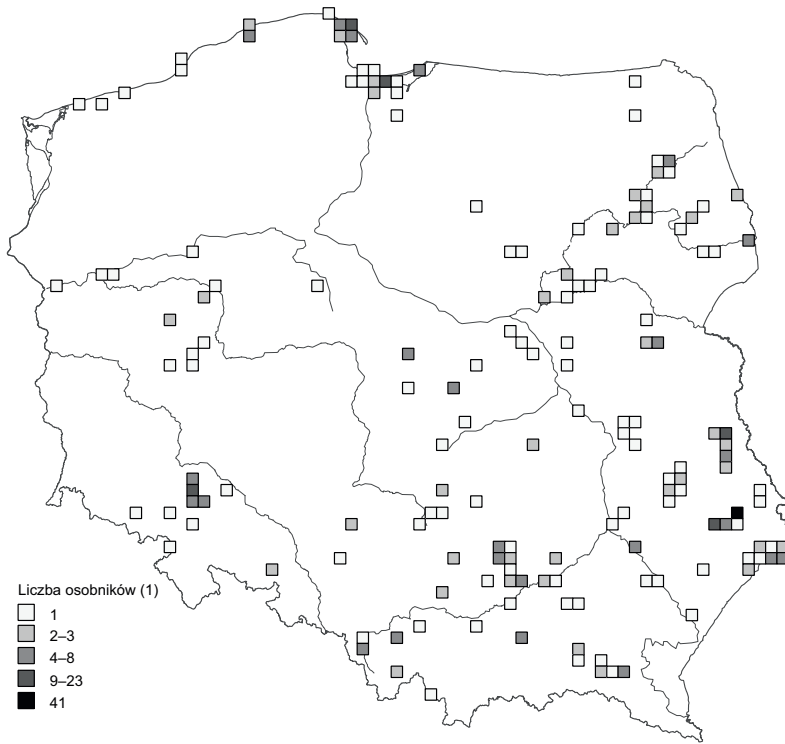
Kobczyk *Falco vespertinus*

W roku 2018 odnotowano 239 stw. łącznie 426 os., niemal we wszystkich regionach kraju, w tym najliczniej na Pomorzu i Lubelszczyźnie (tab. 27, rys. 16). Liczebność kobczyka w okresie wiosennym była prawie trzykrotnie niższa niż jesienią. Wiosną najliczniej stwierdzany na Pomorzu, Podlasiu i Ziemi Świętokrzyskiej, a jesienią na Lubelszczyźnie, Pomorzu i Dolnym Śląsku. Pierwsze ptaki pojawiły się pod koniec kwietnia w południowo-wschodniej części kraju: 28.04 – 1 os. w Zamchu k. Obszy w Małopolsce (I. Długosz). Szczyt liczebności przypadał w 1. i 2. dek. maja, w tym 11.05 6 os. przelotnych w Kuźnicy na Płw. Helskim (Z. Kajzer). Ostatnie stwierdzenie wiosenne odnotowano 31.05 w Kuźnicy – 6 os. (K. Bieńkowski) (rys. 17). Tylko raz widziany w środku lata: 10.07 – 1 dorosły samiec w Olszewie-Borkach pod Ostrołęką (M. Jezierski, G. Lorek). Podczas wędrówki jesiennej pierwsze ptaki pojawiały się na początku sierpnia – najwcześniej 3.08 – 1 juv. w Pruszczu Gdańskim (A. Zinkow). Szczyt liczebności przypadał na przełomie sierpnia i września, w tym największe zgrupowanie 20 os. (16 juv.) stwierdzono 7.09 w Ministrówce k. Zamościa (P. Stachyra), a na wybrzeżu 8 juv. – 31.08 k. Stegny na Żuławach Wiślanych (A. Błąd). Najpóźniejszą obserwację 1 imm. odnotowano 22.09 w Sobieszynie na Lubelszczyźnie (D. Piechota) (rys. 17). Przelot jesienny w zdecydowanej części dotyczył ptaków młodych (237 juv./imm. vs 18 ad.). W okresie wędrówki wiosennej wśród 77 os. z oznaczoną płcią wykazano 49 samców i 38 samic.

Tabela 27. Liczba stwierdzeń i osobników kobczyka *Falco vespertinus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

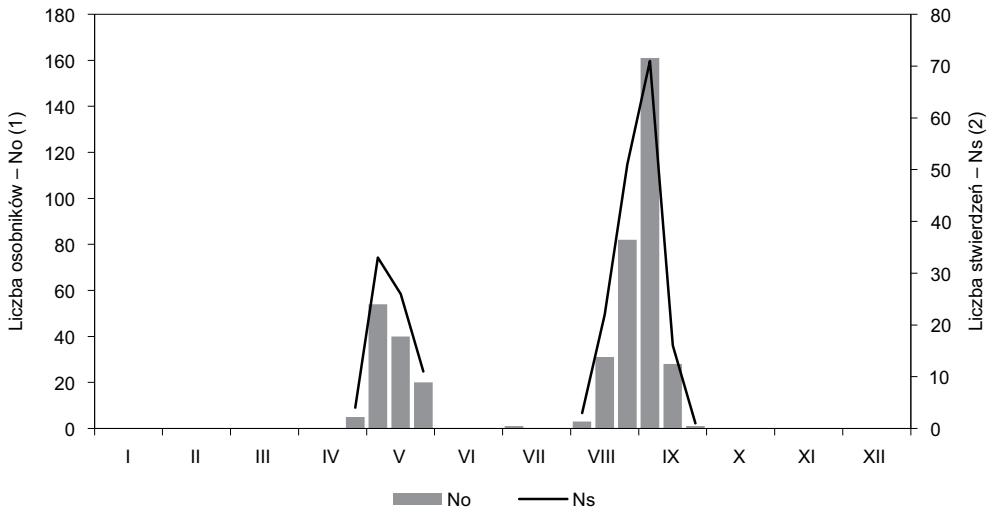
Table 27. The number of records and individuals of the Red-footed Falcon in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
24/41	5/9		11/18	45/123	31/45	25/28	21/30	42/85	21/31	2/2	11/13	1/1	239/426

Rys. 16. Rozmieszczenie stwierdzeń i liczba osobników kobczyka *Falco vespertinus* w Polsce w roku 2018

Fig. 16. Distribution of records and number of individuals (1) of the Red-footed Falcon in Poland in 2018

Rys. 17. Fenologia pojawów kobczyka *Falco vespertinus* w Polsce w roku 2018

Fig. 17. The phenology of the Red-footed Falcon in Poland in 2018. (1) – number of individuals, (2) – number of records

Aleksandretta obroźna *Psittacula krameri*

Gatunek obserwowany zwykle w dużych miastach w 5 regionach (tab. 28). W roku 2018 pojedyncze osobniki widywano: 1.–18.01 w Lublinie (S. i A. Aftyka, M. Gągała), 6.01–25.05 we Wrocławiu (dzielnice Oporów i Grabiszyn) (B. Kaźmierczak i in.), 30.05 w Warszawie–Rembertowie (P. Kobyłecki), a 21.10 aż 15 os. obserwowano w Krakowie–Toniach (M. Czerwińska i in.). Prócz tego 2 stw. pojedynczych os. dokonano na terenach wiejskich: 20.–25.09 w Chudowie k. Gliwic (G. Schneider) oraz 1.09–7.10 w Lutyni k. Wrocławia (T. Maszkało). Na uwagę zasługują dwie obserwacje styczniowe, w tym ptak z Wrocławia, który przetrwał zimę i był obserwowany aż do końca maja. Najprawdopodobniej aleksandrettę obroźną obserwowano w kraju częściej niż to wynika z powyższego zestawienia, gdyż gatunek ten nie jest chętnie rejestrowany w kartotekach przez obserwatorów.

Gatunek inwazyjny. W roku 2018, w Nysie odnotowano pierwszy pewny przypadek lęgu w kraju (Szelaż et al. 2018, Komisja Faunistyczna 2019). W ciągu roku obserwowano tam nawet do kilkunastu os. Mogły być to (prócz pary z młodymi) niedojrzałe ptaki z lęgów w poprzednich sezonach, o czym może świadczyć udział „pomocników” zaangażowanych w pomoc lęgowej parze w karmieniu piskląt.

Tabela 28. Liczba stwierdzeń i osobników aleksandretty obroźnej *Psittacula krameri* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 28. The number of records and individuals of the Red-necked Parakeet in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
3/15	1/1			1/1	1/15	1/1							7/33

„Srokosz stepowy” *Lanius excubitor homeyeri*

W roku 2018 odnotowano 10 stw. pojedynczych os. w 6 regionach (tab. 29). Zimą obserwowano go dwukrotnie w Wielkopolsce: 7.02 w Pudliszkach (A. Stankowski) i 12.12 w Szamocinie (S. Niziński), a także raz na Mazowszu: 6.–19.01 w Stężycy pod Dęblinem (D. Piechota). Dwóch stwierdzeń dokonano wiosną, w ścisłym okresie lęgowym: 26.05 w Terespolu na Mazowszu (A. Tarasiuk), a 14.–15.05 obserwowano ptaka noszącego pokarm w okolicy zb. Poraj w Małopolsce (Ł. Figiel, P. Łągiewka). Nie udało się udowodnić lęgowości tego ostatniego osobnika, gdyż ofiary mogły być równie dobrze transportowane do spiżarni. Pozostałe 6 obserwacji pochodziło z miesięcy jesiennych: 10.09 w Kieleczce na Górnym Śląsku (S. Beuch), 22.09 w Stoczku na Lubelszczyźnie (J. Mydlak), 17.10 w Łągiewnikach na Pomorzu (K. Bieńkowski), 26.10 w Wojnowicach pod Wrocławiem (G. Neubauer), 28.10 w Drwinie w Małopolsce (P. Wąsikowska) i 8.11 na Krowim Bagnie w Poleskim PN (M. Gałań).

Tabela 29. Liczba stwierdzeń i osobników „srokosza stepowego” *Lanius excubitor homeyeri* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 29. The number of records and individuals of the Homeyer’s Great Grey Shrike in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
1/1	1/1			2/2	2/2	2/2		1/1			2/2		11/11

Liczba stwierdzeń w roku 2018 była wyjątkowo niska w porównaniu do 3 poprzednich lat, w których odnotowywano kolejno 21, 40 i 63 stwierdzenia tego podgatunku (Komisja Faunistyczna 2016–2018). Być może skreślenie z listy weryfikacyjnej KF zmniejszyło zainteresowanie obserwatorów tym taksonem.

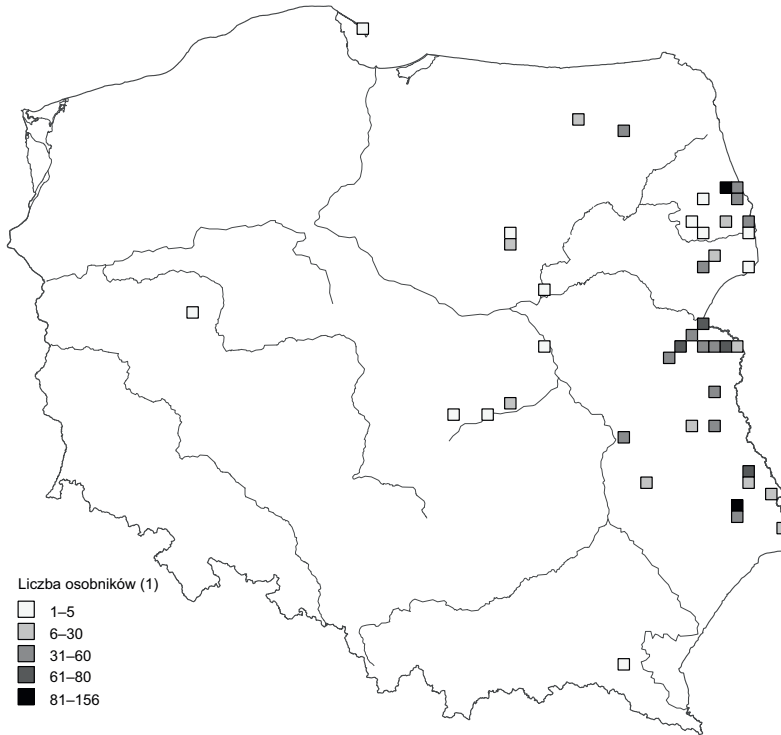
Górniczek *Eremophila alpestris*

W roku 2018 dokonano 64 stw. łącznie 1288 os. w 8 regionach (tab. 30, rys. 18), w tym 97% wszystkich os. na wschodzie kraju (Podlasie, Mazowsze i Lubelszczyzna). W zachodniej Polsce wykryto zaledwie 2 pojedyncze ptaki: 22.01 w Dusznikach w Wielkopolsce (B. Nowak) i 1.11 w Helu (S. Niziński). Szczyt pojawów przypadał na przełom stycznia i lutego (rys. 19), najpóźniej 15 os. widziano 23.03 w Terespolu na Mazowszu (K. Wereniewicz). Jesienią najliczniej spotykany był od połowy listopada do połowy grudnia. Największe stado liczące 78 os. widziano 9.02 w m. Huszlew na Mazowszu (J. Matczak), a w Szudziałowie na Podlasiu dnia 17.11 w ciągu kilkunastu minut przeleciało 100

Tabela 30. Liczba stwierdzeń i osobników górniczka *Eremophila alpestris* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

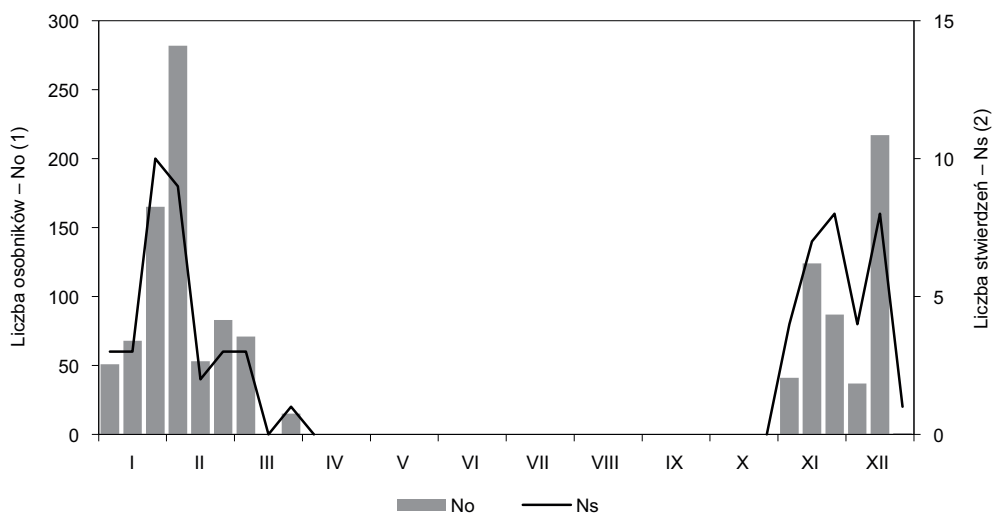
Table 30. The number of records and individuals of the Horned Lark in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
			1/1	16/425	1/1	22/425	20/393	1/1		2/41	1/1		64/1288

Rys. 18. Rozmieszczenie stwierdzeń i liczba osobników górniczka *Eremophila alpestris* w Polsce w roku 2018

Fig. 18. Distribution of records and number of individuals (1) of the Horned Lark in Poland in 2018

Rys. 19. Fenologia pojawów górniczka *Eremophila alpestris* w Polsce w roku 2018

Fig. 19. The phenology of the Horned Lark in Poland in 2018. (1) – number of individuals, (2) – number of records

ptaków – 56, 41 i 3 os. (G. Grygoruk), zaś k. Horyszewa Polskiego na Lubelszczyźnie 16.12 stwierdzono 70 os. (T. Kobylas).

Drastyczny spadek liczebności populacji przelotnej i zimującej górniczka w zachodniej części kraju w ostatnich kilkunastu latach (por. Sikora et al. 1994, Chylarecki 2000) wpisuje się w podobny trend w zachodniej części Europy, co jest zbliżone z trendem populacji lęgowej w północnej części europejskiego zasięgu gatunku (BirdLife International 2015).

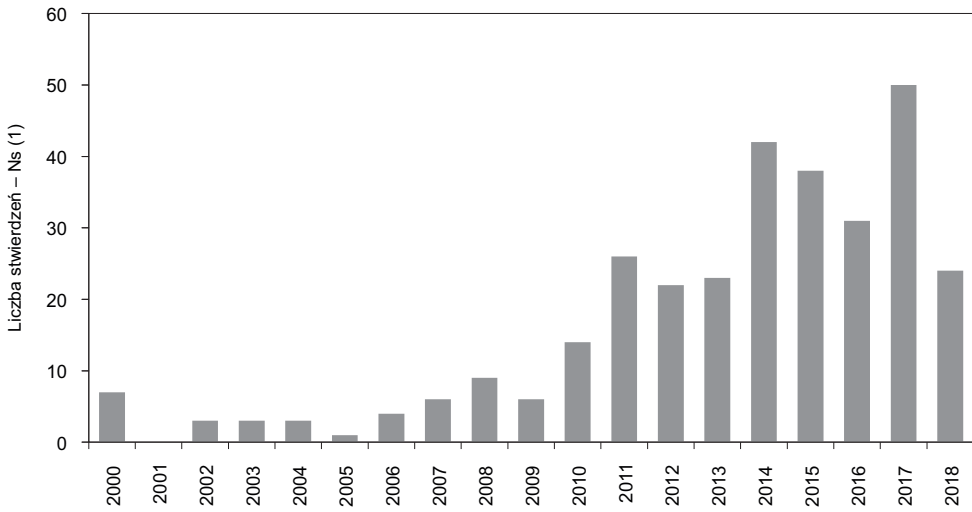
Zaroślówka *Acrocephalus dumetorum*

Liczba stwierdzeń w latach 2015–2018 wahała się od 24 do 50 (średnia z 4 lat wynosiła 36). Liczebność z roku 2017 (tab. 31) była najwyższą dotychczas stwierdzoną (poprzednio 42 stw. odnotowano w roku 2014; Stawarczyk et al. 2017). Łączna liczba stwierdzeń w omawianych 4 latach (143; rys. 20) niewiele ustępuje tej z poprzednich 14 lat (169 w 2000–2014; Komisja Faunistyczna 2016, Stawarczyk et al. 2017). Gatunek odnotowano w 9 regionach (tab. 31), w tym aż 78% wszystkich stwierdzeń dokonano na Pomorzu i Podlasiu (rys. 21). Najbardziej południowego stwierdzenia dokonano w Nowojowicach

Tabela 31. Liczba stwierdzeń i osobników zaroślówki *Acrocephalus dumetorum* w regionach ornitologicznych Polski w latach 2015–2018

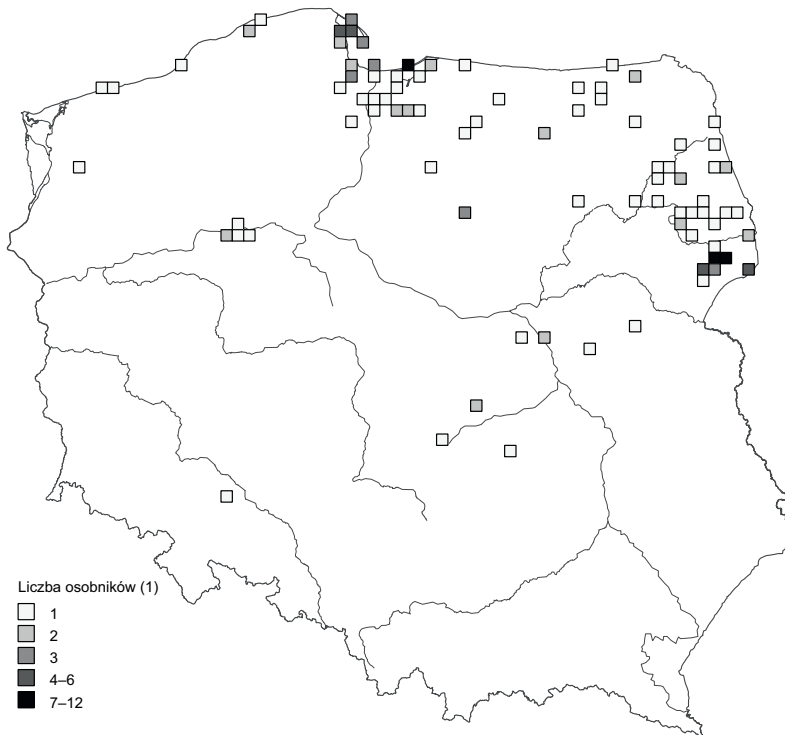
Table 31. The number of records and individuals of the Blyth's Reed Warbler in ornithological regions in Poland in 2015–2018. (1) – year, (2) – total

Rok (1)	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
2015	1/1						2/2	14/14	16/16		1/1	4/5		38/39
2016							2/2	12/13	13/14		4/4			31/33
2017				2/2			4/4	19/21	20/21		5/5			50/53
2018							2/3	8/9	9/9		5/5			24/26
Razem (2)	1/1			2/2			10/11	53/57	58/60		15/15	4/5		143/151

Rys. 20. Liczba stwierdzeń zarosłówki *Acrocephalus dumetorum* w Polsce w latach 2000–2018 (dane z lat 2000–2014 na podstawie Komisja Faunistyczna 2016, Stawarczyk et al. 2017)

Fig. 20. The number of records of the Blyth's Reed Warbler in Poland in 2000–2018 (data from 2000–2014 from Komisja Faunistyczna 2016, Stawarczyk et al. 2017)

Rys. 21. Rozmieszczenie stwierdzeń i osobników zarosłówki *Acrocephalus dumetorum* w Polsce w latach 2015–2018

Fig. 21. Distribution of records and number of individuals (1) of the Blyth's Reed Warbler in Poland in 2015–2018

Fot. 7. Zaroślówka *Acrocephalus dumetorum*, Hel, Pomorze, 7.06.2017 (fot. Z. Kajzer) – Blyth's Reed Warbler, Hel, June 2017

pod Wrocławiem, gdzie samiec przebywał (w parze z łożówką *A. palustris*) od 19.05 do 4.07.2015 (Wasińska et al. 2015, K. Ostrowski). Skrajne daty w omawianym okresie dotyczą obserwacji z 14.05.2016 w Brożówce k. Krukłanek na Mazurach (A. Sulej) i 17.07.2015, kiedy to zaobrazkowano ptaka nad zb. Siemianówka (J. Synowiecki, R. Sołowianiuk).

Świstunka żółtawa *Phylloscopus inornatus*

W roku 2018 stwierdzono 33 os. w 17 miejscach w 8 regionach (tab. 32). Na wybrzeżu odnotowano 22 os. w 8 miejscach, a na śródlądziu 11 os. w 9 miejscach. Na Pomorzu najliczniej spotykana na Płw. Helskim (15 os.) i Mierzei Wiślanej (4 os.), a na śródlądziu 3 os. schwytano nad zb. Siemianówka. Pierwsze ptaki w głębi lądu spotkano 11.09 w Krukłankach na Mazurach (A. Sulej) i nad zb. Siemianówka (S. Sosnowski i in.), a na wybrzeżu 13.09 w Jastarni i w Helu (Z. Kajzer). Podczas wędrówki jesiennej szczyt liczebności odnotowano w 3. dek. września na śródlądziu i w 1. dek. października na wybrzeżu. Ostatniego ptaka widziano 17.–18.11 w Helu (S. Sosnowski i in.) i jest to najpóźniejsze stwierdzenie tego gatunku w kraju (Stawarczyk et al. 2017). Dotąd liczniej

Tabela 32. Liczba osobników świstunki żółtawej *Phylloscopus inornatus* stwierdzonych w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 32. The number of individuals of the Yellow-browed Warbler in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
	1	1	1			2	3	22		2	1		33

zarejestrowany tylko w roku 2016, kiedy to stwierdzono w sumie 72 os. (Stawarczyk et. al. 2017, Komisja Faunistyczna 2017, 2018).

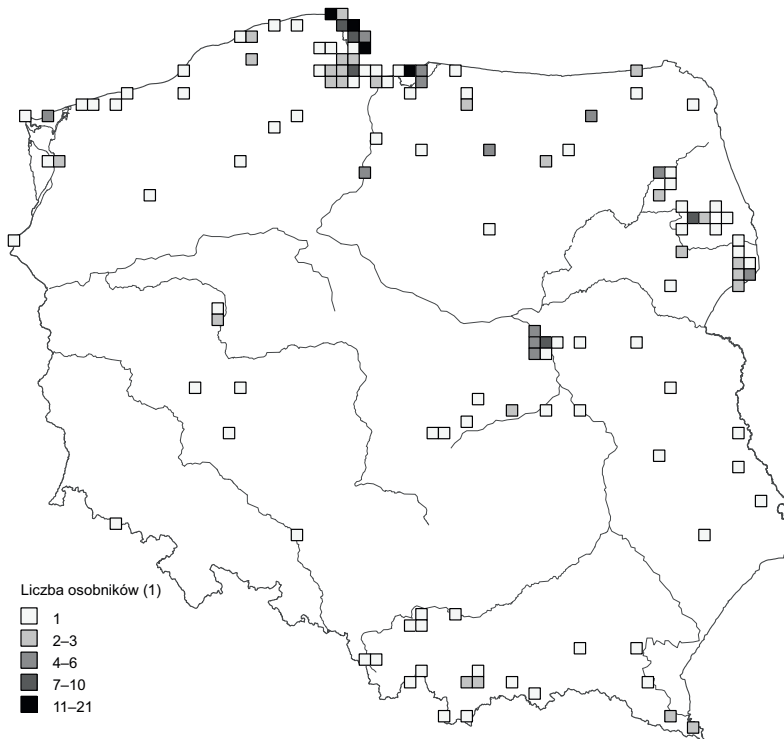
Wójcik *Phylloscopus trochiloides*

W latach 2015–2018 stwierdzany w 10 regionach (tab. 33). Najbardziej regularnie i najliczniej był obserwowany na Pomorzu, Podlasiu, Mazowszu i w Małopolsce. W pozostałych regionach widywany nieregularnie i w mniejszej liczbie. Najwięcej obserwacji

Tabela 33. Liczba stwierdzeń i osobników wójcika *Phylloscopus trochiloides* w regionach ornitologicznych Polski w latach 2015–2018

Table 33. The number of records and individuals of the Greenish Warbler in ornithological regions in Poland in 2015–2018. (1) – year, (2) – total

Rok (1)	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
2015	2/2	1/1				7/7	5/6	11/11	26/28			1/2		53/57
2016						3/3	6/6	7/7	42/74					58/90
2017				1/1		5/5	9/11	10/12	15/26		4/4	4/4		48/63
2018	1/1	3/3		2/2	2/2	7/7	8/8	10/14	28/43		8/10			69/90
Razem (2)	3/3	4/4		3/3	2/2	22/22	28/31	38/44	111/171		12/14	5/6		228/300

Rys. 22. Rozmieszczenie stwierdzeń i osobników wójcika *Phylloscopus trochiloides* w Polsce w latach 2015–2018

Fig. 22. Distribution of records and number of individuals (1) of the Greenish Warbler in Poland in 2015–2018

dokonywano co roku na Pomorzu, rekordowo licznie w roku 2016, kiedy główna fala nalotu objęła niemal wyłącznie wybrzeże (77% wszystkich osobników). Najwięcej pomorskich obserwacji pochodziło z rejonu Zat. Gdańskiej, zwłaszcza z Płw. Helskiego (rys. 22). W ciągu jednego dnia (28.05.2018) obserwowano w Helu maksymalnie 8 os. (7 samców i 1 os. nieznanego płci), a na Mierzei Wiślanej pomiędzy Przebrnem a Krynicą Morską – 10 os. (8 samców i 2 os.; 8.06.2016; A. Sikora). Na Podlasiu najczęściej stwierdzano wójcika w dolinie Biebrzy, w okolicach Białowieży i Białegostoku, natomiast na Mazowszu zazwyczaj w Warszawie (rys. 22). Na południu kraju najbardziej regularnym miejscem spotkań śpiewających samców były Karpaty. Najwcześniej śpiewającego samca w analizowanym okresie stwierdzono 7.05.2017 w Giżycku na Mazurach (P. Klukiewicz), a najpóźniej jednego ptaka słyszano jeszcze 23.08.2018 w ujściu Wisły k. Świbna (P. Malczyk, A. Kośmicki).

Wyniki dotyczące występowania wójcika w Polsce w latach 2011–2014 (Stawarczyk et al. 2017) są niekompletne, gdyż w tym okresie KF nie prowadziła weryfikacji stwierdzeń na obszarze najliczniejszego występowania, tj. w północno-wschodniej części kraju. Dane niepublikowane z tego okresu wskazują, że w skali kraju wójcik był niewątpliwie liczniejszy w roku 2012, a szczególnie w rekordowym roku 2014, kiedy 7.06 na odcinku pomiędzy Jastrzębią Góra a Helem odnotowano aż 50 os. (A. Sikora).

Fot. 8. Drozd obrożny *Turdus torquatus*, Grzybowo, Pomorze, 18.04.2018 (fot. M. Jasiński) – Ring Ouzel, Grzybowo, April 2018

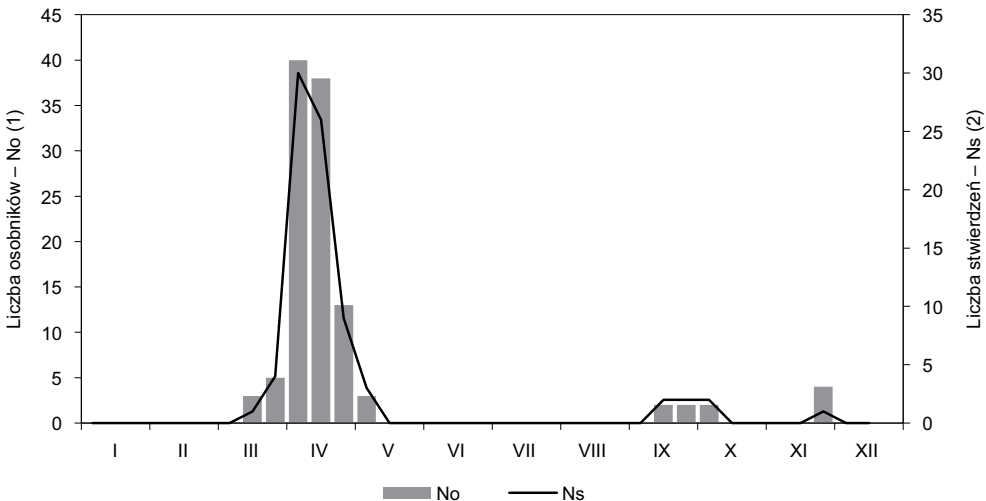
Drozd obrożny *Turdus torquatus*

Liczba stwierdzeń poza górami w poszczególnych latach była dość zbliżona i wynosiła średnio 20 rocznie (zakres 17–24). Zdecydowana większość stwierdzeń pochodzi z Pomorza (71–95% w poszczególnych latach), głównie ze strefy wybrzeża i Pobrzeża Południowobałtyckiego, natomiast w pozostałych regionach kraju odnotowany wyjątkowo (0–2 stw./rok) (tab. 34). Samce oznaczone do podgatunku na Pomorzu wykazywały cechy północnej formy *torquatus*. W 59 stw. (74%) drozdy obrożne obserwowano pojedynczo. Grupki liczące 2–4 os. odnotowano tylko na Pomorzu, w tym po 4 os.: 20.04.2016 w Trzęsaczu (M. Jasiński), 4.12.2016 w Boleszewie (J. Welniak) i 29.04.2017 w Trzuszczynie (M. Żarek). Zdecydowanie przeważały wiosenne obserwacje (91%, 73 stw. 102 os.), ze szczytem w 2. i 3. dek. kwietnia (rys. 23). Jesienią odnotowano jedynie 7 stw. 10 os. (w tym wyjątkowe stadko 4 os. w grudniu). Liczba osobników stwierdzonych w latach 2015–2018 była wysoka (rys. 24) na tle danych z dłuższego okresu (maksymalnie 43 os. odnotowano w roku 2014 i 24 os. w 2010), co jest kontynuacją pozytywnego trendu notowanego od roku 2010 (Sikora et al. 2015).

Tabela 34. Liczba stwierdzeń i osobników drozda obrożnego *Turdus torquatus* w regionach ornitologicznych Polski (poza górami) w latach 2015–2018

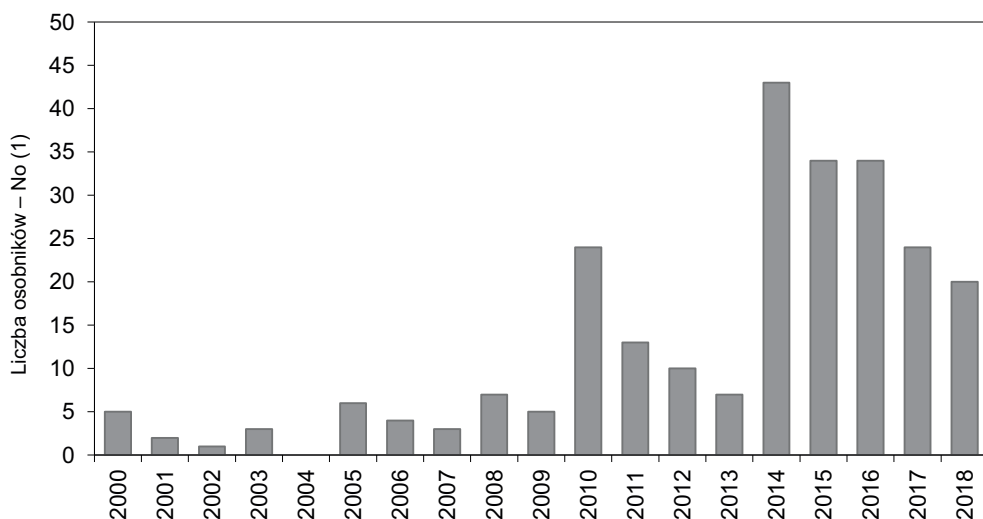
Table 34. The number of records and individuals of the Ring Ouzel in ornithological regions in Poland (outside mountains) in 2015–2018. (1) – year, (2) – total

Rok (1)	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
2015									20/33				1/1	21/34
2016	2/2								21/31	1/1				24/34
2017							2/2	1/1	14/21					17/24
2018	1/1						2/2	2/2	12/14			1/1		18/20
Razem (2)	3/3						4/4	3/3	67/99	1/1		1/1	1/1	80/112

Rys. 23. Fenologia pojawów drozda obrożnego *Turdus torquatus* w Polsce (poza górami) w latach 2015–2018

Fig. 23. The phenology of the Ring Ouzel in Poland (outside mountains) in 2015–2018. (1) – number of individuals, (2) – number of records

Rys. 24. Liczba drozdów obroźnych *Turdus torquatus* odnotowanych w Polsce (poza górami) w latach 2000–2018 (dane z lat 2000–2014 na podstawie Sikora et al. 2015)

Fig. 24. The number of individuals (1) of the Ring Ouzel in Poland (outside mountains) in 2000–2018 (data from 2000–2014 from Sikora et al. 2015)

Świergotek rdzawogardły *Anthus cervinus*

W roku 2018 odnotowano 138 stw. łącznie 251 os. we wszystkich regionach oprócz Kujaw (tab. 35). Najliczniej spotykany w Małopolsce oraz na Pomorzu, Lubelszczyźnie

Fot. 9. Świergotek rdzawogardły *Anthus cervinus*, Samokłęski, Lubelszczyzna, 15.05.2018 (fot. M. Gałan) – Red-throated Pipit, Samokłęski, May 2018

Tabela 35. Liczba stwierdzeń i osobników świergotka rdzawogardłego *Anthus cervinus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2018

Table 35. The number of records and individuals of the Red-throated Pipit in ornithological regions in Poland in 2018. (1) – total

DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (1)
8/22	2/2		1/1	15/44	40/65	15/16	20/36	22/46	7/10	2/2	3/3	3/4	138/251

i Podlasiu (77% os.). Wiosną odnotowano 40 stw. (71 os.), w tym zdecydowanie najliczniej na Pomorzu i Podlasiu (73% os.), a jesienią 98 stw. (180 os.) – najliczniej w Małopolsce i na Lubelszczyźnie (74% os.). Wiosną najwcześniej pojedynczego ptaka widziano 17.04 w Gródku na Podlasiu (P. Białomyzy). Większość ptaków spotykano w 1. i 2. dek. maja, w tym najliczniej 12 os. – 10.05 w rez. Bielawa k. Pucka na Pomorzu i w tym samym miejscu odnotowano najpóźniejsze stwierdzenie wiosenne – 23.05 – 1 os. (A. Sikora). Jesienią pierwsze stwierdzenie pochodzi z 23.08 – 1 os. w Konstancinie-Jeziornie na Mazowszu (Ł. Matyjasiak). We wrześniu liczebność gatunku stopniowo wzrastała i wyraźny szczyt liczebności odnotowano w 1. i 2. dek. października – max. 8 os. 17.10 na Zb. Mietkowskim (G. Orłowski). Najpóźniej widziany 3.11 w okolicach Miejsca Piastowego k. Krosna w Małopolsce (W. Guzik).

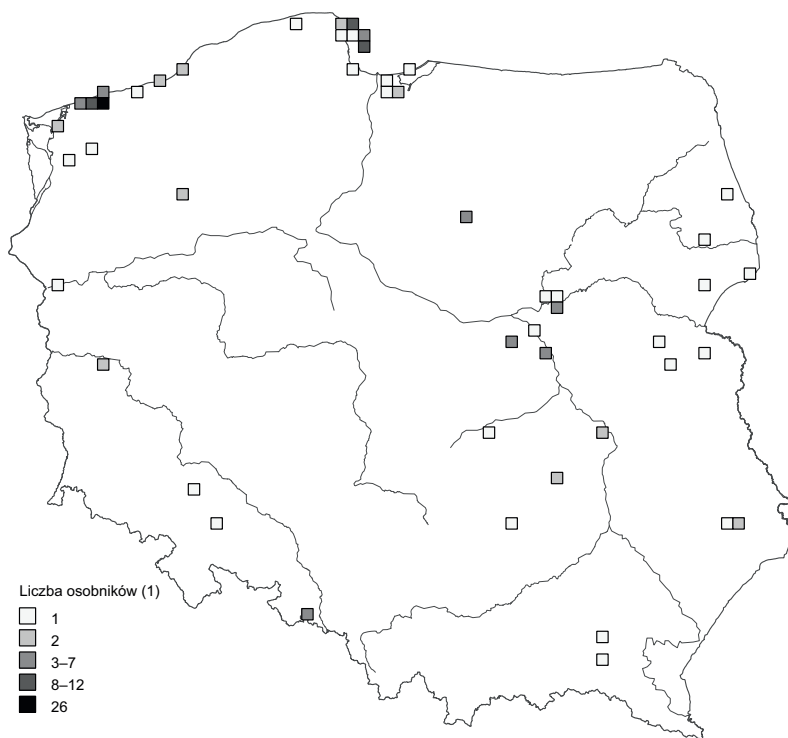
Poświerka *Calcarius lapponicus*

W latach 2015–2018 stwierdzono ją w 8 regionach (tab. 36). Corocznie widywana była tylko na Pomorzu i Mazowszu. Najliczniej i najbardziej regularnie stwierdzana w rejonie Zat. Gdańskiej (rys. 25). Łączna liczba stwierdzeń i osobników była w kolejnych latach zróżnicowana i wahała się w zakresie 10–32 stw. i 11–63 os. Poświerka pojawiała się głównie w okresie jesienno-zimowym pomiędzy 3. dek. września a 2. dek. lutego z dwoma szczytami liczebności – w 2. dek. stycznia i 2. dek. października (rys. 26). Jesienią najwcześniej obserwowana 25.09.2015 – 2 os. w Zapolicach na Pomorzu (Z. Kajzer) oraz 25.09.2016 w Helu (Z. Kajzer). Wiosną stwierdzona 5 razy. Najpóźniej widziano ją 3.05.2016 – 1 os. w Jastarni (M. Faas). Najczęściej obserwowano pojedyncze osobniki (67% stw.). Pozostałe stwierdzenia dotyczyły stadek liczących 2–10 os.; największe (10 os.) obserwowano 6.12.2016 w Gorzysławiu na Pomorzu (Z. Kajzer). Na uwagę zasługują obserwowane regularnie przez trzy zimy z rzędu pojedyncze ptaki w tej samej lokalizacji na Płaskowyżu Głubczyckim pod czeską granicą (M. Nagler i in.).

Tabela 36. Liczba stwierdzeń i osobników poświerki *Calcarius lapponicus* w regionach ornitologicznych Polski w latach 2015–2018

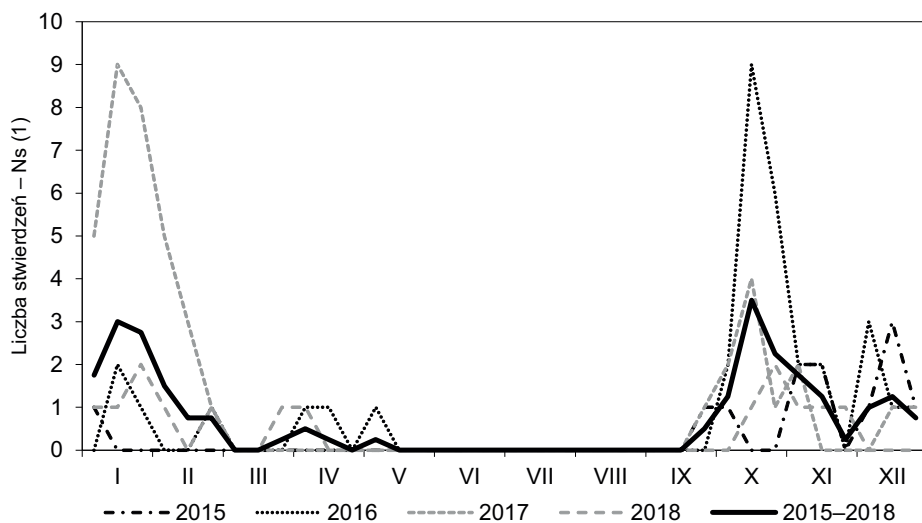
Table 36. The number of records and individuals of the Lapland Bunting in ornithological regions in Poland in 2015–2018. (1) – year, (2) – total

Rok (1)	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (2)
2015							2/2		7/8	1/1				10/11
2016	2/2	1/1				2/2	1/4		21/54					27/63
2017		2/2					11/23	3/3	15/21	1/2				32/51
2018		1/1					1/1	1/1	8/8				2/3	13/14
Razem (2)	2/2	4/4				2/2	15/30	4/4	51/91	2/3			2/3	82/139

Rys. 25. Rozmieszczenie stwierdzeń i osobników poświerki *Calcarius lapponicus* w Polsce w latach 2015–2018

Fig. 25. Distribution of records and number of individuals (1) of the Lapland Bunting in Poland in 2015–2018

Rys. 26. Fenologia pojawów poświerki *Calcarius lapponicus* w Polsce w latach 2015–2018 wraz ze średnią w omawianym okresie

Fig. 26. The phenology of the Lapland Bunting in Poland in 2015–2018 and the average for all period. (1) – number of records

Dziękujemy wszystkim obserwatorom, którzy przekazali swoje stwierdzenia do regionalnych kartotek ornitologicznych, ogólnokrajowej bazy obserwacji ornitho.pl lub bezpośrednio do koordynatorów Kartoteki Rządskich Ptaków. Mamy nadzieję, że przedstawione w raporcie wyniki zachęcą Was do kontynuowania współpracy, a pozostałych do wprowadzania swoich danych do internetowych baz, tak by kolejne raporty były jeszcze bardziej kompletne. Dziękujemy członkom Komisji Faunistycznej za pomoc podczas ustalania listy gatunków i zakresu zbieranych informacji przez KRP. Specjalne podziękowania kierujemy do Przemysława Chylareckiego i Tadeusza Stawarczyka, którzy od wielu lat podkreślali potrzebę utworzenia KRP w Polsce.

Lista obserwatorów: A. Abramowicz, R. Adamiak, W. Adamiak, M. Adamowicz, R. Adamowicz, R. Adamus, A. Aftyka, S. Aftyka, J. Alchimowicz, M. Aleksandrowicz, M. Andrysiewicz, A. Andrzejczyk, R. Anklewicz, N. Antas, K. Antczak, M. Antczak, K. Antoń, M. Arndt, Ż. Ataszkiwicz, M. Azarowicz, J. Babilas, E. Bader, U. Bagiński, W. Bagiński, C. Baier, J. Banach, M. Banaszak, J. Banaś, D. Baran, M. Baran, P. Baranowski, J. Barańska-Kosecka, M. Barcz, A. Barć, P. Baszanowski, R. Batchelder, A. Bator, M. Baynes, P. Bednarek, Ł. Bednarz, G. Bela, K. Belik, T. Bělka, T. Berent, Ł. Berlik, O. Betańska, J. Betleja, M. Betlejewicz, S. Beuch, M. Białek, P. Białomyzy, W. Białoń, G. Biały, R. Biały, K. Bidziński, J. Biecek, P. Bielicki, M. Bielko, K. Bieńkowski, N. Bilewska, A. Bisztyga, T. Biwo, M. Blank, T. Blank, A. Błąd, W. Błoński, H. Bobak, E. Bobeł, R. Bobrek, M. Bocheński, P. Boguszewski, M. Bohr, A. Bojanko, K. Bojarowska, M. Bojarowski, K. Bolechowski, Z. Borawski, Ł. Borek, H. Boronowski, D. Boroń, M. Borowik, D. Boruchalski, M. Borucki, G. Boulton, J. Bratek, M. Broniszewska, S. Broński, E. Brzęk, H. Brzóska, M. Buchalik, A. Buczkowski, K. Buł, P. Bulski, A. Bargas, P. Butkiewicz, S. Bzoma, G. Bździuch, P. Calero, M. Celej, D. Celiński, Z. Cenian, M. Charymski, G. Chlebik, A. Chlebowski, M. Chmielarz-Podejko, S. Chmielewski, W. Chmieliński, T. Chodkiewicz, W. Chróścik, A. Chrząścik, F. Chudzyńska, A. Chwała, A. Chwierut, P. Chylarecki, M. Cichy, W. Cichy, J. Ciemińska, K. Ciepichał, M. Cieszyński, J. Cieśla, K. Čihák, M. Ciołczyk, A. Ciszewska, M. Ciszewski, M. Cmoch, J. Cockram, R. Cymbała, M. Cyran, Ł. Czajka, K. Czajowski, G. Czapiewski, D. Cząstkiewicz, P. Czechowski, D. Czernek, S. Czernek, P. Czerski, B. Czerwiński, P. Czufłowski, M. Czupryna, S. Czusze, S. Czyż, S. Czyżewski, R. Ćwiertnia, A. Da Silva, I. Danielecka, R. Danielecki, Ł. Dawidowicz, M. Dąbek, D. Dąbrowski, G. Dąbrowski, J. Dądela, K. Deoniziak, M. Deruś, J. Deschatres, A. Dębogórska, P. Dębowski, M. Długosiewicz, I. Długosz, M. Długosz, M. Dłużewski, A. Dmoch, M. Dmyszewicz, M. Dobrski, J. Dobrzyński, K. Dobrzyński, D. Doktor, J. Dołęga, M. Dołęga, H. Domagała, M. Domagała, S. Domaszewski, A. Dombrowski, R. Domzalski, K. Drab, A. Drangusch, M. Drapikowski, T. Drazny, B. Drozdowska, A. Dubicka, M. Duda, L. Duduś, K. Dudzik, Jerzy Dukąła, Józef Dukąła, R. Dworak, R. Dworak, A. Dybich, M. Dyduch, A. Dylík, M. Dziermańska, T. Dzierżanowski, D. Engleman, L. Engleman, M. Faas, G. Faber, M. Faber, P. Fatyga, G. Fedoruk, K. Fetchke, I. Fiedorowicz, Ł. Figiel, I. Fijoł, Ł. Fijoł, D. Fikus, M. Filar, M. Filipek, M. Filipiuk, P. Filipowski, J.P. Fiott, P. Fiutek, K. Flegel, A. Flis, M. Flis, P. Flis, Z. Folga, T. Folta, K. Fomal, M. Franczyk, M. Frączek, A. Fröhlich, R. Fudalej, M. Fuentes, A. Furdyna, J. Fuss, S. Gacek, P. Gajewski, W. Gajewski, A. Gajowniczek, M. Gałan, A. Gałazka, W. Gargola, P. Gaszyński, G. Gaudnik, B. Gawlak, M. Gawron, J. Gawroński, M. Gągała, P. Gębski, S. Gibowski, J. Gierczyńska, D. Gierczyński, M. Gierszewski, M. Giertych, J. Gil, Z. Głowacka, Ł. Głowacki, P. Głowacki, K. Głód, Małgorzata Goc, Michał Goc, P. Godlewska, T. Gogolek, K. Goldman, A. Gołowski, A. Gołab, A. Gorczewski, A. Gorthner, T. Goś, K. Górka, W. Górka, M. Górna, T. Górny, I. Górńska, B. Grabowski, T. Grabowski, B. Grach, A. Grajewska, O. Graszka, A. Graversen, A. Greiner, M. Grochowski, P. Grochowski, T. Grochowski, D. Gruber, A. Gruszczynski, I. Gryć, G. Grygoruk, M. Grymin, P. Gryz, A. Grzegolec, P. Grzegorzczak, K. Grzesiak, W. Grzesiak, J. Grzybek, S. Guentzel, B. Guibert, P. Gumułka, R. Gustyn, T. Gustyn, K. Gutkowski, M. Gutowski, P. Guzik, W. Guzik, R. Gwiazda, R. Gwóźdź, P. Habib, E. Hanyż, R. Hasilová, J. Hasny, A. Hawrylak, F. Hayatli, G. Hebda, S. Hedger, A. Henel, K. Henel, P. Hermański, D. Hojdała, J. Hordowski, K. Hryniewicz, R. Hubik, A. Hudy, R. Hulscher, S. Huzarski, R. Hybsz, T. Iciek, A.T. Iglesias, M. Ilkowska-Nowak, K. Iwan-Malawska, L. Iwanowski, C. Iwańczuk, P. Izworski, M. Jabłońska, P. Jabłoński, B. Jackowska, W. Jadach, J. Jagiełko, J. Jagiełko, F. Jagodzicki, Ł. Jakielaszek, W. Jakub, A. Janczyszyn, S. Janczyszyn, W. Janecki, W. Janecki jr., B. Janiszewski, H. Janiszewski, T. Janiszewski, Ł. Jankowiak, J. Jankowski,

K. Jankowski, M. Jankowski, S. Jankowski, M. Janosz, A. Janowska, M. Janowski, R. Janowski, M. Jantarski, M. Januchowska, K. Janus, M. Jarończyk, Marcin Jasiński, Michał Jasiński, K. Jasnosz, Z. Jaszcz, M. Jaśkiewicz, J. Jejno, M. Jeziński, G. Jędro, M. Jędro, A. Jędrzejko, A. Jirak-Leszczyńska, M. Jobda, L. Jokiel, A. Jończyk, M. Józefowska, P. Jura, O. Jurkowska, R. Kaczmarek, S. Kaczmarek, G. Kaczorowski, Z. Kajzer, J. Kaliciuk, H. Kamecki, A. Kamilewicz-Wicik, M. Kamionka, K. Kanclerska, A. Kaniewska-Skoczylas, M. Kapelski, E. Kapowicz, R. Kapowicz, M. Kapuścik, B. Kapuśniak, R. Karasińska, J. Karasiński, K. Karaśkiewicz, K. Karczewski, M. Karpeta, S. Karpicki, O. Karpińska, D. Karpowicz, M. Karwowski, M. Kasiński, S. Kasjaniuk, K. Kasperek, B. Kasperkiewicz, Z. Kasprzykowski, A. Kassolik, S. Kaszak, M. Kata, M. Kawecki, B. Kaźmierczak, M. Kaźmierczak, A. Kąkol, A. Kelemen, P. Kendzierski, A. Kępka, P. Kępka, S. Kielan, D. Kieliszczyk, G. Kielnierowski, G. Kiljan, D. Kilon, A. Kitowski, L. Kleinschmidt, A. Kleszcz, R. Klimczak, M. Klimowicz, A. Kloskowski, P. Klukiewicz, S. Klusewicz, T. Kłys, P. Kmieciak, K. Kmieć-Kwasek, A. Nychała, T. Kobylas, P. Kobyłecki, M. Kociniak, M. Koitka, P. Kokociński, K. Kokoszka, A. Koliński, P. Kołodziejczyk, Z. Kołodzki, R. Komar, K. Komarowska, K. Komicz, M. Komorowska, O. Konefke, R. Konieczny, I. Konior, J. Kopik, G. Kopka, D. Koprońska, M. Korga, M. Korniluk, A. Kos, A. Kosicka, Ł. Kosicki, M. Kosińska, Z. Kosiński, M. Koss, H. Kościelny, A. Kośmicka, A. Kośmicki, B. Kotlarz, J. Kotwicki, J. Kowal, A. Kowalczyk, S. Kowalczyk, M. Kowalewski, M. Kowalski, T. Kowalski, A. Kozaczuk, M. Kozakiewicz, T. Kozakiewicz, D. Kozłowski, N. Krajewska, Ł. Krajewski, R. Krakowczyk, R. Kraska, K. Krasoń, K. Krawczak, P. Krawczyk, B. Krąkowski, J. Krogulec, W. Kroker, J. Król, W. Król, T. Królak, B. Kruk, K. Krukowski, H. Krupa, J. Krupa, D. Krupiński, R. Kruszyk, M. Kubicki, T. Kuc, K. Kucharska, S. Kuczarski, M. Kugacz, C. Kuhnert, M. Kujawa, M. Kulmajer, G. Kułakowska, T. Kułakowski, T. Kuna, B. Kunc, P. Kunowski, P. Kunysz, P. Kurek, D. Kurlej, R. Kuropieska, Ł. Kurowski, R. Kurowski, B. Kusal, A. Kut, T. Kutzmann, A. Kuźnia, B. Kwarciany, P. Kwaśniewicz, P. Kwiatkowski, K. Labzik, Ż. Lachowska, A. Lange, T. Laskowski, M. Latkowski, D. Laux, J. Lebiedzińska, D. Leligowicz, J. Lema-Rumińska, A. Lengyel, D. Lengyel-Vaskor, W. Lenkiewicz, B. Lesner, A. Leszczyńska, M. Leszczyński, E. Lewandowska, J. Lewandowska, P. Lewandowski, K. Liesz-Zelasko, S. Ligęza, G. Limburski, H. Linert, K. Litwiniak, R. Locman, B. Lonczar, J.A. Lorczyński, G. Lorek, A. Lorecki, M. Lorecki, I. Lubaszewska, T. Lubaszewski, P. Łagosz, M. Łaguna, D. Łapiński, Ł. Ławicki, J. Łażniewski, B. Łącki, P. Łągiewka, A. Łobodzińska, J. Łodziński, M. Łodziński, H. Łożyńska, S. Łubieński, M. Łuczkiwicz, R. Łukasik, H. Łukomska, A. Łużyński, M. Machura, J. Maciejewska, P. Maciejewski, P. Majchrzak, B. Majdan, J. Major, A. Małczyk, F. Małczyk, P. Małczyk, E. Malec, A. Malecha, P. Malik, M. Mandziak, M. Maniakowski, R. Maniarski, S. Männchen, A. Mańka, D. Marchowski, J. Marciniak, M. Marcinak, R. Marciniak, W. Marciniak, Z. Marciniak, A. Marczewski, K. Marczewski, M. Mariusz, E. Marszałek, T. Marszałek, M. Martini, I. Maszkiewicz, K. Mat, M. Materek, J. Matusiak, M. Matusiak, S. Matuszewska, Ł. Matyjasik, M. Matysek, S. Mazgaj, M. Mazur, J. Mazurek, M. Mazurek, P. Mazurek, D. Mazurkiewicz, R. Mazurkiewicz, T. Mazurkiewicz, R. Mehlich, W. Meissner, S. Menderski, A. Mchalak, J. Michalak, M. Michalak, W. Michalak, W. Michalczuk, J. Michalik, W. Michalik, A. Michalska, D. Michalski, S. Michałowski, K.P. Micheli, S. Michoń, R. Miciałkiewicz, W. Miczajka, S. Mielczarek, S. Mielnicka, A. Mielnikow, T. Mieszkało, Z. Mikołajczak, K. Mikołajczyk, R. Mikusek, Ł. Milanowski, D. Milewski, W. Miłoś, P. Minias, M. Mirowski, N. Miśtał, M. Mizgalska, G. Modzelewski, M. Mołoda, K. Mortka, S. Mrozek, E. Mróz, J. Mucha, Ł. Mucha, M. Mucha, B. Mularska, R. Muller, M. Murawski, E. Musiał, K. Musiał, R. Musiał, T. Musiał, R., Musioł, O. Myallof, J. Mydlak, P. Myers, O. Myka, K. Myśliwiec, M. Nagler, P. Nagórski, E. Nalepa, M. Naranowicz, J. Niemiec, G. Neubauer, B. Nedomagała, S. Niedźwiecki, L. Niejedli, A. Niemczyk, M. Niemczyk, J. Niemiec, M. Niepomnik, E. Nieznańska, I. Nikiel, S. Niziński, Z. Niziołek, W. Nocoń, L. Noga, A. Nosek, L. Novák, B. Nowak, J. Nowak, P. Nowak, S. Nowakowski, M. Nowicka, M. Nowicki, P. Obłozza, A. Ochmann, I. Odrzykoski, S. Odrzykoski, M. Okrutniak, W. Okupniczak, I. Olak, T. Olbrycht, I. Oleksik, M. Olkowski, G. Orłowski, A. Oruba, W. Osiak, A. Ostoja-Lniski, D. Ostrowski, K. Ostrowski, M. Owczarek, A. Ożarowska, D. Ożarowski, M. Pach, K. Paciora, M. Paciorek, L. Pagano, P. Pagórska, Ł. Pakuła, V. Palomares, E. Paluch, J. Paluch, P. Paluch, D. Panasiuk, P. Panek, E. Paprzycka, K. Paradowska, A. Parapura, K. Paryś, K. Pasierb, P. Pasikowski, P. Pasterski, M. Pastrykiewicz, J. Pawelec, B. Pawlik, E. Pawlukojć, K. Pawlukojć, C. Pérez-Granados, Z. Pestka, J. Petka, K. Petka, M. Piasecki, M. Piątkowski, D. Piechota, W. Piechowski,

J. Pielach, M. Pieńkosz, M. Pietkiewicz, K. Pietrasz, M. Pietrewicz, A. Pietruszewska-Pietrek, T. Pietrzak, P. Pilczewski, G. Piłat, R. Pinkowski, K. Piotrowicz, P. Piotrowska, J. Piotrowski, M. Piotrowski, C. Pióro, M. Piskorski, M. Pisula, W. Plata, P. Pluciński, M. Pluta, S. Pluta, P. Płonka, M. Poddaniec, B. Podmokły, P. Pogoda, M. Polakowski, B. Polanin, K. Polański, H. Pomorska, J. Pomorska-Grochowska, B. Popiołek, G. Potakiewicz, Z. Potoczniak, F. Pozauć, W. Póltorak, K. Prochowska, F. Prończuk, F. Przepióra, M. Przepiórka, J. Przyborowska, T. Przybyliński, J. Przybylska, M. Przybecki, M. Przysański, P. Pstrokoński, D. Pszczoła, P. Pulka, T. Pyjor, M. Pyrc, A. Pyzik, D. Raciborski, W. Raczkowski, P. Radek, K. Radosz, M. Radziszewski, A. Rajska, J. Rapczyński, W. Raszkiewicz, J. Ratajczak, M. Redlisiak, J. Regner, M. Rejmer, Z. Rejniak, J. Rek-Faber, M. Remisiewicz, M. Rębiś, M. Ritz, P. obakiewicz, A. Rodziewicz, M. Rodziewicz, J. Rogowiec, P. Rogowski, A. Rogoza, M. Rojek, K. okita, M. Romanowski, P. Rosa, R. Rozmus, P. Rózyk, S. Rubacha, R. Rudolf, B. Rudziona, R. Rudziona, A. Rumiński, J. Rutkowski, A. Rybczyński, M. Rycak, P. Rymwid-Mickiewicz, M. Rzępała, I. Sadlik, M. Sapko, A. Satkiewicz, D. Sawicka, W. Sawicki, R. Schirmeister, G. Schneider, K. Schreven, H. Schwarz, T. Szczansny, S. Sendera, A. Sereda-Czastkiewicz, M. Šerek, S. Seroka, I. Seweryn, P. Sęczek, M. Sęk, B. Sępioł, M. Sidelnik, Z. Sidorowicz, K. Siczak, R. Siek, K. Sierpowska, A. Sikora, D. Sikora, F. Sikora, J. Sikorski, P. Siuda, K. Skakuj, M. Skakuj, P. Skalb, M. Skąpski, M. Skoczek, K. Skorb, M. Skóra, M. Skruch, E. Skwarska, J. Słowikowski, M. Słowikowski, J. Słupek, W. Smagała, W. Smolarski, A. Smyk, B. Smyk, L. Smyk, R. Smykała, J. Smykla, J. Snoppek, S. Snoppek, P. Sobas, G. Sobczak, G. Sobczak, M. Sobieraj, A. Sojka, K. Sokołowski, M. Sokołowski, B. Solak, R. Sołowianiuk, M. Sołowiej, R. Sopolniński, J. Soska, S. Sosnowski, I. Sostarić, S. Springer, A. Stachnik, K. Stachyra, P. Stachyra, M. Stajszczyk, J. Stalenga, M. Stanecka, Mariusz Stanecki, Michał Stanecki, L. Stankiewicz, A. Stankowski, D. Stanny, J. Stańczak, P. Stańczak, T. Starykiewicz, J. Stasiak, D. Stasiowski, A. Staszewski, J. Staworko-Petka, J. Stec, H. Stelmach, J. Stepianiuk, B. Stępień, K. Stępniewska, K. Stępniewski, M. Stodulski, G. Stojek, P. Stolarz, J. Struski, K. Struś, M. Strzałka, M. Strzoda, E. Suchożebńska, W. Sularz, A. Sulej, J. Sulek, P. Surniak, P. Suworov, M. Syguła, M. Sykała, P. Sykała, J. Synowiecki, A. Szafranski, M. Szajda, M. Szajkowska-Stefańczuk, P. Szałański, K. Szaniawski, W. Szczepaniak, E. Szczepankiewicz, P. Szczepański, R. Szczerbik, R. Szczęch, W. Szczęch, S. Szczurek, P. Szczypiński, Ł. Szela, J. Szeliga, Marian Szeruga, Mariusz Szeruga, J. Szewczyk, P. Szewczyk, D. Szlama, A. Szorc, H. Sztwiertnia, A. Szukstul, M. Szumski, M. Szurlej, A. Szuryn, A. Szwagierczak, B. Szzydlik, T. Szymala, D. Szymaniak, M. Szymański, P. Szymański, T. Szymański, M. Szymkiewicz, P. Szyplowski, D. Szyra, M. Ściborski, S. Śliwiński, M. Śliż, K. Ślusarski, D. Śmiałkowski, J. Śmigielska, G. Śnieg, Z. Świacki, T. Świątek, R. Świerad, P. Świętochowski, D. Świtawa, M. Świtawa, J. Tabor, M. Tajchman, A. Tańczuk, T. Tańczuk, A. Tarasiuk, S. Ta-toń, B. Tepper, R. Tęcza, R. Tkocz, M. Tobółka, M. Tokajuk, J. Tomaszewska, W. Tomczyk, M. Traciłowska, T. Tumił, S. Turowski, M. Twardowski, B. Tworek, Ł. Tworek, E. Tylko, A. Uciński, M. Uniejowski, M. Urban, A. Urbaniec, Z. Vermouzek, P. Waclawik, R. Wakulski, M. Wałaszczyk, R. Walczybok, T. Wałachowski, P. Warchoł, R. Warchoł, Ł. Wardecki, A. Wargacki, M. Wasiak, S. Wasiak, K. Wasielewski, A. Wasińska, Z. Wasiński, S. Watras, D. Watson, M. Wawirowicz, Ł. Wawrzyniak, M. Wayda, A. Wąsicki, A. Wąsik, P. Wąsikowska, J. Wełniak, K. Wereniewicz, W. Węclaw, M. Wężyk, M. Wieczorek, D. Wiehle, M. Wielik, M. Wielikaniec, A. Wierzicka, Marcin Wierzicki, Mateusz Wierzicki, S. Wiesenth, B. Więckowska, T. Wilk, P. Wilniewicz, A. Winięcki, C. Witte, A. Włodarczak-Komosińska, R. Włodarczyk, Z. Włodarski, J. Włodarz, Z. Wnuk, J. Wodnik, T. Wojciechowski, Z. Wojciechowski, A. Wojdat, J. Wojdat, C. Wojtczak, J. Wojtczak, M. Wojtczak, M. Wojtkowiak, M. Wołowik, B. Woźniak, J. Woźniak, K. Woźniak, P. Woźniak, J. Wójciak, J. Wójcicki, Ł. Wójtowicz, S. Wręga, A. Wrona, J. Wróbel, A. Wuwer, J. Wyka, P. Wylegała, K. Wypychowski, J. Wyrwał, J. Wysiński, D. Wysocki, R. Wyszyński, P. Zabowski, A. Zach, J. Zadrozna, K. Zadworny, S. Zagajewska, J. Zając, K. Zakrzewski, G. Zaniewicz, T. Zarzycki, Marcin Zawadzki, Michał Zawadzki, J. Zawierucha, R. Zbroński, A. Zbyryt, M. Zęgałdo, D. Zelig, P. Zieliński, D. Ziembicki, P. Zientek, K. Zięba, R. Zięba, A. Zięcik, P. Zięcik, M. Zięta, M. Zimiński, A. Zinkow, M. Ziółkowska, M. Ziółkowski, C. Zontek, M. Zybala, J. Zygadło, M. Zarek, K. Żarkowski, H. Żelichowska, A. Żmuda, Z. Żulikowska, I. Żyśko, K. Żyśko.

Literatura

- BirdLife International 2015. European Red List of Birds. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- Chylarecki P. 2000. *Eremophila alpestris* (L., 1758) – górniczek. W: Bednorz J., Kupczyk M., Kuźniak S., Winiecki A. Ptaki Wielkopolski. Monografia faunistyczna, ss. 351–353. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.
- Chylarecki P., Chodkiewicz T., Neubauer G., Sikora A., Meissner W., Woźniak B., Wylegała P., Ławicki Ł., Marchowski D., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Górski A., Korniluk M., Moczarska J., Ochocińska D., Rubacha S., Wieloch M., Zielińska M., Zieliński P., Kuczyński L. 2018. Trendy liczebności ptaków w Polsce. GIOS, Warszawa.
- Gerlach B.R., Dröschmeister T., Langgemach K., Borkenhagen M., Busch M., Hauswirth T., Heinicke J., Kamp J., Karthäuser C., König N., Markones N., Prior S., Trautmann S., Wahl J., Sudfeldt C. 2019. Vögel in Deutschland – Übersichten zur Bestandssituation. DDA, BfN, LAG VSW, Münster.
- GUS 2019. Mały Rocznik Statystyczny Polski. GUS, Warszawa.
- Hadwiczak M., Kurjańczyk J., Jędro G., Goc M., Kotlarz B. 2018. Interesujące obserwacje gęsi małych *Anser erythropus* w Słowińskim Parku Narodowym. Przegl. Przyr. 29, 3: 114–116.
- Komisja Faunistyczna 2014. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2013. Ornis Pol. 55: 181–218.
- Komisja Faunistyczna 2015. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2014. Ornis Pol. 56: 99–136.
- Komisja Faunistyczna 2016. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2015. Ornis Pol. 57: 117–147.
- Komisja Faunistyczna 2017. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2016. Ornis Pol. 58: 83–116.
- Komisja Faunistyczna 2018. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2017. Ornis Pol. 59: 119–153.
- Komisja Faunistyczna 2019. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2018. Ornis Pol. 60: 125–160.
- Komisja Faunistyczna 2020. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2019. Ornis Pol. 61: 117–142.
- Komisja Faunistyczna & Kartoteka Rzadkich Ptaków 2018. Komunikat o powołaniu Kartoteki Rzadkich Ptaków w Polsce. Ornis Pol. 59: 297–299.
- Ławicki Ł., Stawarczyk T. 2012. Występowanie bernikli rdzawoszyjej *Branta ruficollis* w Polsce. Ornis Pol. 53: 188–201.
- Ochmann A., Beuch S., Świerad R., Chlebowski A., Kołodziejczyk P., Walczybok R. 2014. Trzecie stwierdzenie mewy bladej *Larus hyperboreus* na Śląsku. Ptaki Śląska 21: 140–144.
- Sikora A. 2001. Występowanie mewy bladej *Larus hyperboreus* w Polsce. Not. Orn. 42: 37–49.
- Sikora A., Zieliński P. 2000. Jesienna wędrówka płatkonoga sztyldodziobego *Phalaropus lobatus* przy ujściu Wisły w latach 1983–2000. Not. Orn. 41: 273–282.
- Sikora A., Kajzer Z. 2018. Występowanie gęsi krótkodziobej *Anser brachyrhynchus* na Pomorzu. Ornis Pol. 59: 211–222.
- Sikora A., Meissner W., Skakuj M. 1994. Rzadkie gatunki ptaków obserwowane nad Zatoką Gdańską w latach 1983–1989. Not. Orn. 35: 207–243.
- Sikora A., Kajzer Z., Półtorak W. 2016. Historia jednego osobnika mewy bladej *Larus hyperboreus* zimującego w Helu przez 23 lata. Ornis Pol. 57: 155–162.
- Sikora A., Ławicki Ł., Nowakowski J.K., Żurawlew P. 2015. Występowanie drozda obroźnego *Turdus torquatus* w północnej i środkowej Polsce. Ornis Pol. 56: 253–274.
- Stawarczyk T., Cofta T., Kajzer Z., Lontkowski J., Sikora A. 2017. Rzadkie ptaki Polski. Studio B&W Wojciech Janecki, Sosnowiec.
- Szeląg Ł., Beuch S., Gwóźdź R. 2018. Aleksandretta obroźna *Psittacula krameri* nowym gatunkiem lęgowym w Polsce. Ptaki Śląska 25: 155–160.

Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski: rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Wasińska A., Koźlik K., Mazur K., Ostrowski K., Beuch S. 2015. Zarośłówka *Acrocephalus dumetorum* nowym gatunkiem w awifaunie Śląska. Ptaki Śląska 22: 151–155.

Wylegała P., Krąkowski B., Nowak B. 2017. Występowanie gęsi krótkodziobej *Anser brachyrhynchus* w Wielkopolsce w latach 1997–2017. Ptaki Wielkopolski 5: 60–65.

www.rzadkieptaki.pl
www.ornitho.pl
www.monitoringptakow.gios.gov.pl

Tomasz Chodkiewicz

Muzeum i Instytut Zoologii PAN
Wilcza 64, 00-679 Warszawa
tchodkiewicz@miiz.waw.pl
Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
Odrowęża 24, 05-270 Marki
tomasz.chodkiewicz@otop.org.pl

Łukasz Ławicki

Zachodniopomorskie Towarzystwo Przyrodnicze
Wąska 13, 71-415 Szczecin
izuza@interia.pl

Przemysław Wylegała

Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody Salamandra
Stolarska 7/3, 60-788 Poznań
przemo@salamandra.org.pl

Szymon Beuch

Muzeum i Instytut Zoologii PAN
Wilcza 64, 00-679 Warszawa
sbeuch@miiz.waw.pl

Sylwester Aftyka

saftyka@gmail.com

Paweł Czechowski

Instytut Nauk Biologicznych, Uniwersytet Zielonogórski
Z. Szafrana 1, 65-516 Zielona Góra
paczechow@gmail.com

Stanisław Czyż

Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne
Do Wilgi 11, 30-419 Kraków
cygcyg@wp.pl

Piotr Dębowski

Towarzystwo Badań i Ochrony Przyrody
Sienkiewicza 68, 25-501 Kielce
debowski_p@yahoo.com

Andrzej Dylík

andrzejdylík@wp.pl

Grzegorz Grygoruk
szofer256@wp.pl

Krzysztof Jankowski
Warmińsko-Mazurski Region Ornitologiczny
apus.ipkj@gmail.com

Zbigniew Kajzer
Wiosny Ludów 3/35, 71-471 Szczecin
atricilla@interia.pl

Łukasz Matyjasik
Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne
Radomska 7, 26-670 Pionki
lukaszm@legionista.com

Bartosz Smyk
Śląskie Towarzystwo Ornitologiczne
Sienkiewicza 21, 50-335 Wrocław
bartsmyk@eko.org.pl
Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
Odrawąza 24, 05-270 Marki
bartosz.smyk@otop.org.pl

Marcin Wężyk
Piotrkowskie Towarzystwo Przyrodnicze
1 Maja 21/5, 97-300 Piotrków Trybunalski
mawez@wp.pl

Arkadiusz Sikora
Stacja Ornitologiczna, Muzeum i Instytut Zoologii PAN
Nadwiślańska 108, 80-680 Gdańsk
sikor@miiz.waw.pl